Zasavski TEDNIK

»Zasavski tednik«, glasilo SZDL Litija, Zagorje, Hrastnik in Trbovlje – Urejuje uredniški odbor – Odgovorni urednik: Stane Šuštar – Tiska ČP »Gorenjski tisk« v Kranju

LETO XIV. ŠT. 15 TRBOVLJE, 6. APRILA 1961 CENA 20 DIN

20 LET REVOLUCIJE — 20 LET REVOLUCIJE

Dnevi, ki ostanejo v spominu

Ob osmi obletnici smrti spominu BORISA KIDRIČA

11. t. m. bo minilo osem let od tistih aprilskih dni 1953, ko smo se poslavljali od njega in ga spremljali do grobnice narodnih herojev v Ljubljani.

Ko se spominjamo neutrudnega dela tega moža za pravice delovnega človeka in za boljšo bodočnost, moramo priznati, da se šele danes oživljajo njegove ideje, da šele danes začenja zoreti, kar je on sadil.

Vsi naši zavidni uspehi v uveljavljanju delavskega samoupravljanja, v večanju delovne storilnosti, v tolikšnem napredku našega gospodarstva in izboljšanju življenjskih prilik delovnega človeka, so prav tisto, kar je pokojni Boris Kidrič nakazoval, se za to boril in v tem delu tudi izgorel.

Slava njegovemu spominu!

20 LET REVOLUCIJE — 20 LET REVOLUCIJE

Medsebojni odnosi med komunami in kolektivi

Komunalni sistem, ki je bil uveden v letu 1955, je močno uveljavil načelo samouprave pri odločanju in usmerjanju gospodarskega in družbenega razvoja v osnovni enoti, v komuni. Komuna je v tem sorazmerno kratkem razdobju dobila svojo fiziognomijo – čeravno se odražajo v pojmovanja mesta in vloge komune pri nekaterih državljanih še vedno nejasnosti in ozko gledanje komune – kot organa oblasti, dostikrat pa še ožje, kot finančno-proračunsko oblast. Tako pojmovanje KOMUNE bi lahko v bodoče zaviralo razvoj in ga vleklo nazaj.

Zato je treba gledati komuno kot celoto s širokim mehanizmom samouprave in najširšim sodelovanjem slehernega proizvajalca in volivca.

Komuna je v novem gospodarskem in družbenem sistemu osn. enota, ki mora zagotavljati skladen gospodarski in družbeni razvoj. Zato moramo razumeti komuno kot kompleksen mehanizem različnih samostojnih organov samoupravljanja, ki so medsebojno predvsem gospodarsko in politično in ne samo finančno-pravno povezani.

Krepitev take vloge KOMUNE bo vedno bolj odpravljala še vedno pogoste pojave odločanja o pomembnih vprašanjih v ozkem krogu ljudi, vedno bolj bo dano odločanje o vseh vprašanjih na najširšo osnovo v delovnih kolektivih, v organih delavskega in družbenega samoupravljanja, v občinskem ljudskem odboru in njegovih samoupravnih organih in v Socialistični zvezi delovnih ljudi – zaradi določitve splošnih okvirjev nadaljnjega gospodarskega in družbenega razvoja v komuni.

Pri neposrednem vsakodnevnem reševanju raznih problemov v komuni pa često prevladuje tisto drugo pojmovanje komune – da je komuna z vsemi svojimi funkcijami ustanova v občinski hiši, ki je dolžna reševati vsa vprašanja družbenega standarda – od investicij za šolstvo, zdravstvo in vrsto problemov, ki zadeva neposredni družbeni standard delovnih ljudi, iz skupne občinske blagajne (proračuna).

Tako pojmovanje bi bilo za nadaljnji razvoj v komuni lahko zelo nevarno, ker postavlja tako imenovane negospodarske investicije na drugi tir, ki ne dohiteva splošnega gospodarskega razvoja. Razvijanje služb splošnega družbenega standarda je pa prav tako ena izmed važnih postavk v povečavanju proizvodnje in produktivnosti.

Bolj kot doslej je komunalna skupnost z vsem svojim mehanizmom samouprave odgovorna ne samo za večjo proizvodnjo, temveč tudi za hitrejše reševanje družbenega standarda v lastnem okviru in z lastnimi sredstvi. Ta sredstva pa v prvi vrsti ustvarjajo delovni kolektivi, ki bodo morali bolj kot doslej razpravljati, kako rešiti številne probleme, ki zadevajo neposredni družb. standard proizvajalca in njegove družine. Vsekakor bodo morali misliti delovni kolektivi, samoupravni organi v podjetjih in ostali samoupravni organi v komuni, kako zagotoviti dobro funkcioniranje šolstva, zdravstva, uslužnostnih in komunalnih dejavnosti. – Pri razdeljevanju sredstev bodo morali kolektivi vsekakor upoštevati ta dejstva.

O teh vprašanjih je postavil dovolj jasno stališče II. plenum SZDL, ki ugotavlja, da vključuje v odločanje pri delitvi dohodka za zagotovitev nadaljnjega gospodarskega in družbenega razvoja ne samo samoupravne organe v komuni, temveč slehernega delovnega človeka – proizvajalca, ker v sistemu delitve dohodka (ustvarjalnih sredstev) po delu proizvajalec ne odloča samo »zase«, temveč reproducira vse svoje potrebe: svoje osebne, za družino, šolo, zdravstvene ustanove, svoje komunalne potrebe itd.

Nadalje mora proizvajalec reproducirati tudi družbena sredstva, ki so mu dana na razpolago. V tem se pa odraža tista objektivna ekonomska sila, ki vzpodbuja proizvajalca k ustvarjalnosti in razvija najširšo pobudo, ki ga postavlja na stopnjo, na kateri se zaveda vseh svojih in družbenih potreb in dolžnosti.

Komuna – ki jo bomo tako razumeli in tudi v praksi sprejeli ta načela, bo imela večje možnosti za hitrejši in pravilni razvoj, pri tem bomo pa morali vložiti vse napore tudi za miselno preobrazbo v naših kolektivih – a tudi kakšen »tovarniški plot« bo treba še podreti.

Potrebe so večje

kot predvidene možnosti finansiranja

Proračun izdatkov ObLO Litija bo letos precej presegel proračun izdatkov lanskega leta, zlasti v prosveti in javni upravi. Za kritje vseh potreb ne bo mogoče zagotoviti dohodkov, ker so potrebe večje kot pa možnosti finansiranja

Proračun litijske občine znaša za letošnje leto 190 milijonov din. Potrebe so pa znatno večje.

Investicijski sklad bo imel za obratna in osnovna sredstva na razpolago letos 27 milijonov din, čistih sredstev za investicije v obrti, gostinstvu in trgovini pa bo letos nad 16 milijonov din.

V stanovanjski sklad se bo letos steklo približno 60 milijonov din. Investitorji bodo morali ob najetju posojila iz občinskega stanovanjskega sklada za zidanje stanovanjskih hiš prispevati 50 % lastnih sredstev.

Za gradnjo vodovoda v Litiji in Šmartnem bo na razpolago predvideno nekaj nad 27 milijonov dinarjev, in to iz sredstev okrajnega vodnega sklada ter sredstev gospodarskih organizacij (Predilnice in Lesne industrije v Litiji ter Tovarne usnja v Šmartnem), ki so že lani finansirala ta dela. Tako bo mogoče položiti glavni vodovod do Šmartna in urediti vodovodni rezervoar na Sitarjevcu.

Na področju šolstva je precej potreb. Lani so začeli graditi osemletko v Šmartnem, letos pa bodo s temi deli nadaljevali.

Potreb je ogromno, vendar se bodo vsa razpoložljiva sredstva uporabila za najnujnejše. Prav je tudi, da se bodo vsa razpoložljiva sredstva gospodarskih organizacij litijske občine združila ter z njimi skupno rešila nekatera najnujnejša vprašanja.

Iz samega proračuna in družbenega plana občine je razvidno, da letos ne bo mogoče zagotoviti vseh sredstev za zadovoljitev vseh potreb litijskih občanov. Če bi hoteli uresničiti vse predloge, ki so jih prinesli volivci na svojih zborih, bi bilo treba proračun izdatkov povečati za 100 %. Da se položaj izboljša, bo treba v še večji meri razvijati inciativo samih državljanov in krajevnih skupnosti, da z lastnimi sredstvi in s prostovoljnim delom skušajo rešiti posamezna komunalna vprašanja, saj so ljudje doslej že sami dosegli lepe uspehe pri gradnji vodovodov, urejanju poti in cest, nadalje šol, pri elektrifikaciji vasi in podobno.

Naloge, ki jih postavlja pred vse volivce letošnji družbeni plan občine Litija, niso majhne, saj ta načrt nalaga povečanje proizvodnje za 7 %, kar bo zahtevalo večjo storilnost, boljšo organizacijo dela, prihranke v gospodarstvu itd. Samo s povečanjem proizvodnje in vzporedno s tem povečanjem dohodkov bo mogoče hitreje reševati probleme komunalnega standarda. -a-

Kongres telesne kulture

Kakor se razvijajo vsi gospodarski, kulturni, politični in drugi pojavi v skladu s socialističnimi zakonitostmi družbenega razvoja, tako se morajo razvijati tudi ustrezni pojavi na področju telesne kulture. Sedaj je pred nami I. kongres telesne kulture Slovenije, ki ga sklicujejo Sportna zveza Slovenije, Partizan Slovenije in Centralni komite Ljudske mladine Slovenije. Kakšen je namen kongresa, smo v našem listu že pisali. Omeniti moramo pa še, da smo v zadnjih letih zabeležili mnoge uspehe na področju telesne kulture. Vedno bolj stvarna so prizadevanja za razširitev množične osn. telesne kulture in za zagotovitev družbenih, materialnih in kadrovskih pogojev, za hitrejše napredovanje. Tudi dejavnost predstavniških in družbenih organov, političnih organizacij in drugih ustanov je vedno večja.

Doseženi uspehi na tem področju pa še vendar niso zadostni. – Lahko trdimo, da celo zaostajajo za našimi možnostmi, predvsem pa za potrebami, ki se nam odpirajo. Poglavitni vzrok je nedvomno v tem, da telesna kultura prepočasi sledi družbenemu razvoju in da se s težavo prilagaja novim pogojem in potrebam, ki jih ta družbeni razvoj sprošča.

Vsebina telesne kulture in njeno družbeno vrednotenje, praksa in njena organizacijska zgradba, so premalo ujeli utrip novega časa in družbenega razvoja. Namesto, da bi prisluhnili potrebam, željam in okusu novega pokolenja, so jim marsikje vsiljevali zastarele metode dirigirane telesne vzgoje. Dvotirni sistem vodenja društev je tipičen odraz preživelih tradicij, ki nikakor ne ustrezajo več današnjim potrebam mladine in odraslih.

Telesna kultura v vseh svojih pojavnih oblikah že davno ni več stvar ozkega ali širšega kroga ljubiteljev te dejavnosti, še manj orodje strankarske ali druge opredeljenosti. Vedno bolj postaja potreba najširših plasti državljanov – predvsem mladine, nepogrešljiva postavka v svetu njihovega zanimanja in stremljenja, sestavni del življenjske ravni. Po drugi strani pa se tudi družba v celoti z vsemi organi zanima bolj, kot kdajkoli poprej, za čimpopolnejšo telesno kulturo državljanov iz gospodarskih, zdravstvenih, vzgojnih in drugih razlogov.

Tudi oči zasavskih športnikov so te dni uprte v I. kongres telesne kulture Slovenije, ki bo delal v Ljubljani 7. in 8. aprila. Priprave zanj so bile dobre, saj smo v vseh občinah ustanovili Občinske športne zveze, ki bodo nedvomno po kongresu telesne kulture nositeljice vse telesnovzgojne dejavnosti v komuni. Ti organi bodo zbirali sredstva in jih smotrno razdeljevali osnovnim organizacijam, skrbeli za vzgojo kadrov in da se bo telesna kultura razvijala v pravi smeri.

Od I. kongresa slovenske telesne kulture lahko pričakujemo precej. Telesno kulturo bo postavil še bolj v ospredje in jo približal našemu družbenemu življenju. – Slovenski kongres bo praktično zagotovil uresničenje stališč beograjskega kongresa telesne kulture in jih prilagodil našim posebnim pogojem in potrebam.

M. Z.

Prva občinska revija pionirskih in mladinskih pevskih zborov v ljubljanskem okraju

Dvorana je bila polna

Vsem, ki so napolnili v nedeljo, 2. aprila, gledališko dvorano Delavskega doma, bo ostal v spominu nepozaben vtis, ki so ga dobili ob poslušanju mladih trboveljskih pevcev. Že sam začetek pred Delavskim domom je ustvaril praznično in prijetno vzdušje. Zvoki Delavske godbe DPD Svoboda-Center so dali tej prireditvi posebno obeležje.

Dvorana je bila polna. *Že nastop mladih pevcev iz Čeč je ustvaril med poslušalci in pevci prijeten kontakt. Nato so se na odru zvrstili še štirje pevski zbori osnovne šole Lojzeta Hohkrauta ter štirje zbori iz osnovne šole Ivana Cankarja v Trbovljah.*

Za zaključek je troglasni zbor iz šole Ivana Cankarja zapel ob spremljavi orkestra Glasbene šole še dve pesmi.

Leva je bila slika, ko smo gledali mlade pevce, kako so z veseljem in pogumom stopali na oder. Z največjim zanimanjem smo poslušali petje mladih grl, ki je prevzelo vsakogar. Nekaj novega je bilo v tem petju, česar do sedaj še nismo slišali.

Ob zaključku so predstavniki zborov prejeli spominske diplome, pevovodje pa šopke cvetlic. Ponovni aplavzi poslušalcev so pričali, da so vsi radi poslušali petje mladih pevcev in bili zelo zadovoljni.

Po nastopu so se zbrali pevovodje in komisija na skupen razgovor, ki je potekal v prijetnem razpoloženju. O marsičem so govorili. Tov. Radovan Gobec je poudaril, da je revija popolnoma uspela in dosegla svoj namen. Presenečen je bil nad čisto intonacijo, nad številom zborov in pevcev, nad finim in diskretnim petjem, nad izbiro programa in disciplino. Ob koncu je dejal: »Želim še več takih revij v ljubljanskem okraju!«

Pogovor je nakazal in razčlenjeval tudi težave, ki jih imajo šole pri glasbenem pouku, ker so za ta pouk odmerjena skromna denarna sredstva. Nujno potrebno je, da se v šolskih proračunih zagotovijo sredstva tudi za izboljšanje glasbenega pouka. V Trbovljah ni pomutacijskega zbora, čeprav je po srednjih šolah dovolj mladine, le pravilno bi se bilo treba lotiti tega dela. Pevovodjem moramo nuditi pomoč, da se bodo izpopolnili in dosegli še lepše uspehe.

Z revijo smo lahko zadovoljni. Predvsem moramo pohvaliti vse pevovodje kakor tudi učiteljske kolektive, ki so pripomogli k temu uspehu.

Prepričani smo, da bo revija prihodnje leto spet pokazala prizadevanje naših pevovodij kakor tudi vodstev šol in sveta Svobod ter prosvetnih društev, da bi trboveljska mladina prepevala kot nekoč, in da naša mladina ljubi slovensko pesem.

D. P.

Revija pionirskih pevskih zborov v Delavskem domu v letos

Sprejem reševalcev pri predsedniku

V soboto, 1. aprila, je predsednik občine Zagorje Rado Taufer sprejel 43 mož reševalne ekipe zagorskega rudnika, ki so se izkazali pri reševanju rudarjev ob zadnji veliki nesreči v tamkajšnjem rudniku. Sprejema so se razen reševalcev udeležili številni predstavniki zagorskega javnega in političnega življenja.

Predsednik občine je v kratkih besedah čestital reševalcem k herojski borbi pri reševanju ponesrečenih rudarjev. 43. reševalcem so podelili lepe nagrade.

OBRAZI IN POJAVI

Taki in taki

Žena je iskala zadoščenje. Soseda jo je bila užalila. Na poravnalnem svetu ni prišlo do pomiritve. Stvar je šla na sodišče in pravobranilci so našli vrsto členov, paragrafov in zakonov v obrambo ene in druge stranke.

Taki so ljudje, ki se čestokrat tožarijo zgolj iz dolgočasja. Toda mnoge, dosti hujše krivice kot so take žaljivke in razžaljenje časti, ljudje prenesejo tiho in dostojanstveno, da o njih ne vedo ne sodniki niti sosedje. O tem tale resničen primer.

Družina je dozorela in v nekaj letih so se skorajda vsi poženili, našli sem in tja stanovanja in se razšli. Opustili so tudi staro veliko stanovanje, kjer so dotlej skupno živeli.

Kdo bo vzel ateka. Vsi so ga hoteli. Skoraj so se sprli. Polastil se ga je Nejko, ki ga je prvi vpisal v svojo prošnjo za novo stanovanje. Seveda je na široko obrazložil, da je pač oče bolan na pljučih, da mora imeti posebno sobo itd., itd. Če je pomagalo to ali ne, ne vem, res pa je Nejko kaj kmalu dobil lepo stanovanje. Z ženo sta ga skrbno opremila in v posebno sobo postavila tudi del očetovega pohištva. Toda Nejkova žena je kaj kmalu začela tarnati čez očeta: starec, bolezen in kašelj v hiši. Če dobi otroka, bo zbolel... Nejku je dala na izbiro: mene ali očeta. Grožnja ga je prestrašila. Ko je oče šel na prvi obisk k drugemu sinu, mu je Nejko razstavil posteljo in jo spravil v drvarnico. Tako je tudi ostalo.

Starček že dobrih 5 mesecev ne ve kam. Hodi od sorodnika do sorodnika, od znanca do znanca na obiske za dan, dva, s kovčkom, v katerem ima srajco, robce, zobno ščetko, itd. Sinovi in hčere se ga otepajo čeč, saj ima tam pohištvo, tam imajo večje stanovanje, tam še nimajo otrok, tam so ga prevzeli, itd. Starček je v teh mesecih vidno shujšal. Toda njegovo notranjo bol nikomur ne potoži, kaj šele, da bi iskal pravico pred sodiščem, dasi se mu je v resnici zgodila krivica.

Ljudje so pač taki — in taki.

K. M.

TE DNI PO SVETU

Tito prispel v Fes

Predsednik republike Tito s soprogo Jovanko in člani jugoslovanske uradne delegacije ter maroškimi predstavniki, ki so v njegovem častnem spremstvu, so v ponedeljek okrog poldne prispeli v Fes. Ob vhodu v mesto, kot zahtevajo tamkajšnji običaji, so predsedniku Titu ponudili dateljne in mleko. Predsednik Tito s spremstvom se je potem odpeljal v slovito Medino, središče trgovine in obrti. Tu je ostal kako uro. Včeraj se je predsednik Tito vrnil v Rabat.

Diplomatska dejavnost v Laosu

Podpredsednik prozahodne laoške vlade in obrambni minister Fuma Nosavan je izjavil novinarjem, da se zadnji sovjetski predlogi o ureditvi laoškega vprašanja »ujemajo z gledišči njegove vlade«. Poudaril je tudi, da je zdaj najnujnejša naloga, ustaviti prelivanje krvi v Laosu. Rekel je tudi, da je moč sovražnosti ustaviti samo tako, da se vse tuje čete umaknejo iz Laosa.

Posredovanje med Gizengo in Ileom

Predsednik vlade leopoldvillske pokrajine Kamitatu je v ponedeljek odpotoval v Stanleyville. Pred odhodom je izjavil, da je namen njegovega potovanja v Stanleyville doseči, če bo to možno, pogajanja med vlado Antoina Gizenge in Ileovo vlado v Leopoldvillu.

Ugodnejše vzdušje na zasedanju OZN

Drugi del zasedanja Generalne skupščine OZN traja že peti teden. Splošno vzdušje in okviri, v katerih se bo nadaljevala razprava, so zdaj jasnejši. Izboljšale so se tudi možnosti za nekatere sklepe, ker so ZDA in ZSSR dosegle minimalni sporazum o nadaljevanju razorožitvenih razgovorov.

Še o nesreči v Kijevu

List »Pravda Ukraini« je v zvezi z nesrečo, ki se je pripetila 13. marca v bližini Kijeva zaradi usedanja velike gmote spodkopane zemlje na površini 25 hektarov, objavil nekaj podrobnosti. — List piše, da je bilo ob tej hudi nesreči ubitih 145 ljudi, 143 pa je bilo ranjenih. Od teh jih je še vedno 59 v bolnišnici. Skupna materialna škoda znaša 3,7 milijona novih rubljev.

Ljudje in dogodki

Proti blokom

Dogodki v svetu se še vedno zapletajo. V Kongu samozvanec Combe noče sprejeti sil Organizacije združenih narodov in izjavlja, da se bo upri njihovemu prihodu z orožjem. V Laosu se položaj še ni premaknil z mrtve točke. Velike sile sicer vse zatrjujejo, da se strinjajo z nevtralizacijo te dežele, vendar vojaške akcije še vedno trajajo in najrazličnejši generali in drugi vojaški strokovnjaki delajo velike načrte, da bi drug drugemu prizadeli odločilen udarec.

Kaže, da so blokovska nasprotja tako močno razdelila svet, da je res težko najti skupni jezik pri obravnavanju najbolj perečih problemov. Spet se je razmahnila oborožitvena tekma in iz dneva v dan lahko čujemo o najrazličnejših rekordih na področju vojne tehnike.

Vzporedno s to tekmo med blokoma pa se vendarle vse bolj glasno uveljavljajo v svetu tiste sile, ki so proti razbijanju sveta na dva bloka, ki so proti zaostrovanjem, za mir in za miroljubno sodelovanje med narodi. Ob njih pa se tudi javnost v blokovsko angažiranih državah vse bolj opredeljuje za razumno politiko sodelovanja, ki naj zamenja dosedanjo politiko groženj in vojaškega tekmovanja.

Prav ta teden se je v Veliki Britaniji spet začel tradicionalni protiatomski pohod, ki je bil pred leti zelo neznatna manifestacija nekaterih, ki so se borili proti atomski oborožitvi Velike Britanije in proti atomskemu orožju sploh. Letos je to gibanje, ki ga vodi znameniti angleški politik in filozof Bertrand Russel, preraslo že v eno izmed najmočnejših političnih manifestacij na britanskem otoku. Dobilo je razen tega svoje pristaše tudi na kontinentu, kajti tudi z Danske poročajo o protiatomskih pohodih in takšno je razpoloženje tudi po drugih zahodno-evropskih državah.

Ljudstva najrazličnejših dežel se ne strinjajo več z blokovskimi koncepti, ker vse bolj spoznavajo, da jih ti omejujejo v njihovem razvoju in gospodarskem napredku. Prav v začetku tega tedna so južno-korejski študenti je protestirali v nekaterih največjih južno-korejskih mestih in vzklikali: »Dajte nam kruha in ne antikomunističnih parol!« Že pred študenti so se na ulicah pojavili vojni invalidi, ki so protestirali proti vojno hujskaški politiki svoje vlade in zahtevali, naj jim vlada namesto, da nadalje oborožuje svojo vojsko in zato troši ogromna sredstva, raje preskrbi sredstva za kolikor toliko človeško življenje.

Vsi ti dogodki kažejo, da se v položaju, ko še vedno pretresajo svet blokovski antagonizmi, vse bolj uveljavlja povsod v svetu prepričanje, da tako ne gre naprej, da je v interesu napredka vsakega posameznega naroda in sveta v celoti, da se ta nasprotja čimprej odpravijo in da svet na principih aktivnega miroljubnega sodelovanja stopi na pot miru.

KO BO TOVARNA OBNOVLJENA, SE BO PROIZVODNJA POVEČALA

Bo rekonstrukcija cementarne Trbovlje letos končana?

Zaradi izredne kakovosti cementa je trboveljska cementarna dosegla sloves doma in na tujih tržiščih. Povpraševanje po trboveljskem Portland cementu se je večalo iz dneva v dan in iz leta v leto. Povpraševanje domačih in tujih gradbenikov po cementu je presegalo zmogljivost tovarne, saj je letno povpraševanje doseglo tudi do 200 tisoč ton. Mnogokrat se je zgodilo, da so bili silosi popolnoma prazni, ker dnevna proizvodnje tovarne ni zadostovala, da bi podjetje odposlalo pogodbeno določeno tonažo cementa. Proizvodnjo pa je bilo treba marsikdaj ustaviti, pokvarila se je cementna peč, mlin ali pa kaj drugega na zastarelih strojnih napravah tovarne, ki so že odslužile svojemu namenu.

Ker je bilo povpraševanje po trboveljskem cementu vedno večje, je delovni kolektiv cementarne v takih okoliščinah leta 1959 sklenil, da tovarno obnovi.

V ta namen je podjetje dobilo investicijsko posojilo v znesku 1 milijarde 350 milijonov dinarjev. Že naslednje leto so v cementarni začeli s prenovitvijo. Z inozemskimi tovarnami je Cementarna Trbovlje sklenila več pogodb za dobavo modernih, sodobnih strojev in naprav za »pomladitev« tovarne.

Del investicijskega posojila je podjetje že porabilo za notranjo opremo tovarne in prezidavo objektov, tako da sta prva in druga faza rekonstrukcije v glavnem že končani.

Dela v tretji fazi prenovitve pa so v nevarnosti, ker bo podjetje moralo s predvidenimi deli — zamenjavo strojne opreme — začasno prenehati. Stroje, ki jih pošiljajo tuji dobavitelji, je treba namreč v petih letih odplačati z vsakoletno določenim zneskom. In prav zaradi tega, zaradi devizne reforme vrednosti dolarja, so dela tretje faze rekonstrukcije v nevarnosti. Spričo okoliščine, da se je vrednost ameriškega dolarja povečala od dosedanjih 632 na 750 dinarjev, primanjkuje Cementarni Trbovlje za dokončno rekonstrukcijo svojih tovarniških naprav 350 milijonov dinarjev.

Po izjavi vodje rekonstrukcijskih del, inž. Alfreda Petriča, je upati, da bo podjetje kmalu dobilo nujno potrebnih 350 milijonov dinarjev, tako da bi tedaj rekonstrukcijo tovarne skončali do konca leta 1961.

Ko bo tovarna prenovljena, se bo njena proizvodnja od dosedanjih 105 tisoč ton cementa lahko letno povečala na 172 tisoč ton.

V podjetju upajo, da bo s to količino cementa mogoče zadovoljiti potrebe domačih in tujih kupcev. Jas

Na kratko po Zagorju

Poseben program za praznovanje 20-letnice vstaje

Na občinski konferenci ZB NOV Zagorje so mimo drugih nalog v bodočem delu razpravljali tudi o letošnjem praznovanju 20-letnice revolucije jugoslovanskih narodov in napravili poseben program za to praznovanje.

Še malo, pa bo 100 odstotkov

V zagorski občini letos prav dobro poteka vpis v kooperacijo v kmetijstvu. Od celotnega načrta so prejšnji teden dosegli 73 odstotkov celotnega kooperacijskega plana v kmetijstvu.

Prva samopostrežna trgovina v Zagorju

V sredo, 29. marca, so v Zagorju odprli prvo samopostrežno trgovino, ki jo je uredilo trgovsko podjetje »Prehrana« iz Ljubljane.

Otvoritve trgovine se je udeležilo večje število predstavnikov zagorskega javnega in političnega življenja ter veliko število ostalih prebivalcev.

Obisk trgovine v prvih dneh je pokazal veliko zanimanje Zagorjanov za samopostrežno poslovanje.

Sprejet proračun in družbeni plan

Včeraj je bila v Zagorju redna seja obeh zborov občinskega ljudskega odbora, na kateri sta bila sprejeta družbeni plan in proračun občine Zagorje za leto 1961.

Premiera Svobode Zagorje

Dramska družina Svobode Zagorje je uprizorila v torek, 4. aprila v Delavskem domu komedijo »Beneški trojčki«. — Predstava je uspela.

Ustanovljena je mladinska brigada

V Zagorju so ustanovili mladinsko delovno brigado, ki nosi naslov narodnega heroja Toneta Okrogarja-Nestla. Mladinska brigada, ki bo štela 120 mladih graditeljev, bo delala v lokalnem okviru, in sicer pri gradnji kopalnega bazena v Zagorju.

Priprave za volitve v zadružne svete

V Zagorju se temeljito pripravljajo za volitve v zadružne svete. V nedeljo, 9. aprila, bodo na terenu predvolilni sestanki, na katerih se bodo podrobno pogovorili o bližnjih volitvah v zadružni svet.

Posvetovanje o novem gospodarskem sistemu

Zbor proizvajalcev občine Zagorje pripravlja poseben posvet o novem gospodarskem sistemu, na katerem bodo podrobno govorili, kako bodo vplivali novi gospodarski instrumenti na razvoj gospodarstva v zagorski občini.

Naloge na področju telesne kulture

Na občinski konferenci za telesno kulturo v Zagorju, ki je bila v petek, 31. marca, so se pogovorili o problemih telesne vzgoje v občini Zagorje in napravili načrt za bodoče delo na tem področju.

UREME

za čas od 6. do 16. aprila

Okrog 11. je pričakovati mrzel val s snegom in pozebami. Drugače bo do 9. aprila v glavnem suho vreme, a od 10. dalje slabo vreme s padavinami. Dr. V. M.

Radi bi povečali število članov

Zadnji dve leti je prostovoljno gasilsko društvo Mlinše napravilo precejšen korak naprej. Okrepili so disciplino v društvu, kupili so si novo motorno brizgalno, precej orodja in gasilske obleke.

Društvo je bilo do zdaj brez izšolanega poveljnika. Tajnik občinske gasilske zveze iz Zagorja, ki je bil na občnem zboru, je v razpravi poudaril potrebo po izšolanih kadrih, ki bi s strokovnostjo pomagali društvu. Uspeh ni izostal: dva člana sta se odločila, da bosta šla v aprilu v gasilsko šolo v Medvode. Eden bo po končanem šolanju skrbel za pionirje, drugi pa za člane.

Na občnem zboru so sklenili, da bodo organizirali gasilsko trojko v 4 km oddaljeni vasi Vrh; prostovoljno gasilsko društvo Mlinše bo pa dalo v to vas ročno brizgalno. Zraven tega so sklenili, da je treba v vseh zaselkih in naseljih zgraditi zaenkrat vsaj vodne bazene, saj razen na Mlinšah in v Žavruljah, kjer so lani dogradili vodovod, ni nikjer niti večjih vodnjakov.

Domenili so se tudi, da bodo v letošnjem letu vsaj podvojili število članov in čimprej ustanovili pionirsko gasilsko vrsto. Za predsednika prostovoljnega gasilskega društva Mlinše so pa ponovno izvolili tovariša Prašnikarja.

I. G.

Prva samopostrežna trgovina v Zagorju, ki jo je odprla veletrgovina »Prehrana« iz Ljubljane. Že prvi večer je privabila številne obiskovalce. Pionirji so se seznanili z načinom prodaje v samopostrežbi in so ob odhodu domov dobili zavitek bonbonov, ki jih je za tisoč pionirjev poslala tovarna »Kandit«

ZAKLJUČENE LETNE KONFERENCE OO ZK

Že prejšnji teden so v Trbovljah zaključili letne konference osnovnih organizacij ZK. Predvsem so na njih razpravljali o vlogi komunistov v podjetjih, o ideološkem izobraževanju članov, posebno še v zvezi s proučevanjem novih gospodarskih predpisov.

Kritično so na njih ocenili dosedanje delo in nakazali bodoče naloge. Predvsem so ob tej priliki poudarili pomembnost vloge ZK pri uresničevanju novega gospodarskega sistema in družbenih sprememb v komuni.

V tem tednu so v teku še konference tovarniških komitejev — Cementarne, Strojne tovarne in Rudnika, medtem ko je kolektiv Elektrarne Trbovlje konferenco že imel.

Dne 21. in 22. aprila bo občinska konferenca ZKS Trbovlje.

PRISPEVEK ZA GRADNJO ZDRAVSTVENEGA DOMA

Vsi delovni kolektivi gospodarskih organizacij v Trbovljah so se odločili, da bodo prispevali s svojimi sredstvi za gradnjo Zdravstvenega doma v kraju. Tudi kolektiv trboveljske Elektrarne je sklenil, da prispeva delež, ki odpade na vsakega člana delovnega kolektiva.

50 odstotkov vseh članov kolektiva se izobražuje

Na svoji zadnji seji je delavski svet Strojne tovarne v Trbovljah sprejel program izobraževanja članov kolektiva za leto 1961. Program je sestavljen na osnovi potreb pozameznih sektorjev, po katerih je tovarniški oddelek za izobraževanje napravil zadevni načrt.

Izobraževalna akcija bo potekala po TSS, po administrativni šoli, z izobrazbo varilcev, izobraževanjem vodilnega kadra, poučevanjem tujih jezikov, s tečaji za pridobivanje strokovne kvalifikacije, nadalje s samim priučevanjem na delovnih mestih, po seminarjih za mojstre in poslovodje, tečajih za kontrolorje, s predavanji v klubu mladih proizvajalcev in izobraževanjem v delavskem samoupravljanju.

Po predvidenem načrtu se bo letos v tovarni izobraževalo okrog 470 ljudi, oziroma skoraj 50 % vseh članov kolektiva.

Delavski svet je odobril sredstva za izobraževanje v znesku 6 milijonov dinarjev.

Zbor volivcev

Pred kratkim je bil na Vačah tudi zbor volivcev. Glavna točka zbora je bila razprava o družbenem planu in proračunu občine Litija za leto 1961.

Volivce je zanimalo marsikaj. Tako so pripomnili, da je znesek za zatiranje sadnih škodljivcev v iznosu 110.000 din premajhen, ravno tako se jim je zdel znesek za vzdrževanje občinskih cest prepičel. Še precej drugih vprašanj so sprožili volivci, na katera pa niso dobili zadovoljivega odgovora, ker ni bilo na sestanek predstavnik ObLO in zato zbor ni uspel kot bi lahko. G. D.

Na kratko po domovini

1

LETOŠNJE OLAJŠAVE V POTNIŠKEM PROMETU

Član ZIS ter sekretar za promet in zveze, Martin Cetinič, je prejšnji teden izjavil, da je sklenjeno, da bodo ostale v veljavi za državljane v delovnem razmerju vse olajšave v potniškem prometu kot doslej. Sklenjeno je nadalje, da bodo ostale na dosedanji ravni olajšave za letni dopust delavcev in članov njihovih družin, olajšave za narodne heroje, nosilce partizanske spomenice, upokojence in invalide, za novinarje, člane odborov organizacij, kot so Zveza sindikatov, Ljudska mladina, Zveza športov, Planinska in Počitniška zveza, Zveza tabornikov in druge. To pomeni, da bodo imeli koristniki vseh teh olajšav enake pravice, kot so jih imeli doslej.

Cena mesečne vozovnice bremeni koristnika do zneska v višini 600 din, nad tem zneskom pa gredo stroški v breme materialnih stroškov podjetja. Ker je bilo to urejeno le za delavce, bo ZIS sprejel predpis tudi za uslužbence. S tem je poudarjeno, da stroški potovanja na delo ne morejo iti v breme osebnega dohodka delavcev in uslužbencev.

2

IZREDNI OBČNI ZBOR TRGOVINSKE ZBORNICE OKRAJA LJUBLJANA

V petek, 7. aprila t. l., bo v Trbovljah v Delavskem domu v gledališki dvorani ob 9. uri izredni občni zbor Trgovinske zbornice za okraj Ljubljana. Občni zbor bo obravnaval problematiko s področja trgovine ljubljanskega okraja v zvezi z uveljavitvijo novega gospodarskega sistema.

3

NOVE TARIFE NA LADJAH JADRANA

Jadranska linijska plovidba je s 1. aprilom t. l. uvedla nove prevozne cene na svojih ladjah. Cene na lokalnih progah so za 35 odstotkov višje, na brzih in ekspresnih za 25 odstotkov, prevoz blaga se bo pa podražil za 20 odstotkov. Po novi tarifi usluge na ladjah ne bodo dražje kot na kopnem. — Podražile so se tudi ladijske potniške kabine. Od Reke do Dubrovnika se je cena ležišča v I. razredu povečala od 1650 na 2190 din, cena kabine na tej progi v najnižjem razredu pa od 1400 na 1700 din. — Za potovanja na ladjah bodo veljale iste olajšave kot na železnici.

4

15 LET STROGEGA ZAPORA

Milena Šola iz Kikinde je bila 29. marca obsojena pred tamkajšnjim okrožnim sodiščem zaradi poneverbe in prisvojitve 17 milijonov 625.000 din na 15 let strogega zapora. Na isto kazen je bil obsojen tudi njen mož Ivan Šola, ki jo je nagovarjal k temu.

5

OD 18 NA 42 MILIJARD DIN

Zagrebška tovarna elektromotorjev »Rade Končar« bo povečala do konca leta 1963 vrednost svoje proizvodnje od 18 na 42 milijard din. Najpomembnejše povečanje pričakujejo pri proizvodnji lahkih elektromotorjev, in sicer od 7 tisoč na 80 tisoč kosov.

7. april - svetovni dan zdravja

7. aprila 1948. leta je 88 držav, članic organizacije združenih narodov podpisalo ustavo Svetovne zdravstvene organizacije (WHO). Vsako leto praznujemo ta dan kot svetovni dan zdravja. Letos ga praznujemo pod geslom: PREPREČUJMO NEZGODE, ZLASTI PRI OTROCIH IN MLADINI!

Svetovna zdravstvena organizacija prvič v zgodovini človeštva zajema vse narode in vse države v želji, da bi v mednarodni pomoči pripeljala vse narode sveta na najvišjo možno zdravstveno raven. Vsak človek ima pravico, da je zdrav. To pa ne pomeni samo, da ni bolan, ampak da živi telesno in duševno zdrav v zdravem socialnem okolju.

V teh dneh je naša dolžnost, da se organizirajo o nakazani temi široke razprave, predavanja in podobno ne samo po šolah, tečajih in predavanjih, temveč je treba, da delo zajame kar najširši krog ljudi. Kajti nezgoda pride dostikrat takrat, ko jo najmanj pričakuješ. Ob proslavljanju svetovnega dne zdravja naj vsi državljani začutijo, da je to široka akcija, v kateri bodo okrog 7. aprila aktivno sodelovali prebivalci vsega sveta.

Gre za zmanjšanje števila nezgod, gre za izkoreninjenje hudega zla, ene izmed največjih nadlog modernega časa, zlasti prometnih nesreč. Ljudje naj začutijo, da se nesrečam lahko izognemo, če le upoštevamo nekaj pravil. — Potem se da lahko preprečiti marsikatera nesreča.

Ta misel naj bo vodilo za vse ob svetovnem dnevu zdravja, ki je letos prvič posvečen nalovi: — Preprečujmo nezgode, zlasti pri otrocih in mladini!

»Zasavski tednik«, glasilo SZDL Litija, Hrastnik, Zagorje in Trbovlje. Tiska časopisno podjetje »Gorenjski tisk« v Kranju. — Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik: Stane Suštar. — Naslov uredništva in uprave: Trbovlje, Trg revolucije 11 (telefon 80-191), poštni predal 82. — Tekoči račun pri Komunalni banki Trbovlje 600-79-1-146. — Letna naročnina 600 din, mesečna 50 din. — Posamezna številka 20 dinarjev. Rokopisov ne vračamo.

RUDAR ZOPET MED VAMI

Premogovnih zalog je dovolj

PREDVIDEN RAZVOJ PROIZVODNJE V NASLEDNJIH PETIH LETIH NA RUDNIKU TRBOVLJE - HRASTNIK

Rudnik Trbovlje-Hrastnik ima v svojem razvojnem načrtu že v naslednjih petih letih v programu povečanje sedanje proizvodnje. Povečanja sedanje proizvodnje pa rudnik ne predvideva samo zaradi stalnega naraščanja potreb po kvalitetnem rjavem premogu, marveč tudi zaradi tega, da se omogoči izkoriščanje in oplemenitenje premogovih substanc s sodobnejšimi sredstvi in metodami na bolj racionalen in ekonomičen način.

Premogovnih zalog je na celotnem območju rudnika še toliko, da je zagotovljena povečana proizvodnja še za dolgo vrsto let. Ob upoštevanju vseh zalog bo mogoče držati višino proizvodnje na enakem nivoju še celih šestdeset let.

Napačne predstave o kratki življenski dobi, ki da je še usojena temu rudniku, so že večkrat zelo škodile njegovemu razvoju in jih je nujno treba zamenjati z realnejšimi pogledi glede na življensko dobo rudnika, na premogovne zaloge in slojne prilike, in to ne samo zaradi pravilnega bodočega razvoja proizvodnih pogojev rudnika.

Povečanje proizvodnih zmogljivosti našega rudnika je pa opravičljivo in nujno tudi zaradi naraščanja potreb po premogu, zaradi stalnega naraščanja našega bruto dohodka in vzporednega večanja vseh energetskih potreb.

Gibanje proizvodnih storitev v letih 1961—1965 pa bo v veliki meri odvisno od pravočasne izvršitve predvidenih rekonstrukcij naše transportne in zasipne mehanizacije v jami in celotne rekonstrukcije separacije.

Povečanje sedanje višine proizvodnje po tem programu brez povečanja delavskega staleža in brez odpiranja novih jamskih polj bo pa možno samo z največjimi investicijami za povečanje proizvodne zmogljivosti rudnika in s povečanjem izvoznih transportnih in zasipnih kapacitet ter za rekonstrukcijo sedanje rudniške separacije, ki je že izrabljena in je že odslužila svojemu namenu.

Za odkopna dela v jami predvidevamo močnejše transporterje, ki bodo sposobni hitro in zanesljivo spraviti iz odkopov kar največje količine premoga. Vgraditev močnih transporterjev na čelih bo omogočila tudi uvedbo množičnega odstreljevanja premoga na celi dolžini in višini odkopov. S takimi transporterji bo mogoče doseči tudi hitrejše napredovanje naših odkopnih čel in večjo koncentracijo pridobivanja premoga.

Tudi za transport po progah večjih etaž je v načrtu uvedba močnejših enoverižnih transporterjev ter širših gumijastih transportnih trakov večjih zmogljivosti.

Ob predvideni večji proizvodnji premoga bo treba misliti tudi na večje količine zasipnega materiala za zapolnitev izkopanih jamskih praznin. To je predvideno zlasti v hrastniških jamah, kjer je pričakovati, da se bodo sloji v globini na mnogih mestih zravnali in bo prišlo odkopavanje etaž pod krovnino. Da se omogoči hitrejše napredovanje dolgih čel v teh pogojih, se bodo preskrbeli zasipalni stroji, ki delajo nepretrgano z večjo zmogljivostjo kot pri sedanjih zasipnih kotličkih.

Ob povečanju proizvodnje pa bo treba povečati tudi kapaciteto rudniške separacije. Sedanja pralnica premoga je stara že nad 50 let in je že tako izrabljena, da jo bo treba zamenjati z novo, modernejšo, s katero bo mogoče spremeniti asortiment prodajnega premoga, zlasti še klasirati takoimenovani metalurški premog.

Istočasno z rekonstrukcijo oziroma obnovo separacije je pa v načrtu tudi izgradnja naprav za filtriranje odpadnih vod separacije ter uporaba odpadlih gošč v cementarni.

Po perspektivnem planu se bo povečala zmogljivost ojstrške jame. V tej jami pridobljeni premog se sedaj odpravlja preko izvoznega šahta Ojstro s prvotnim poglabljalnim izvoznim vitlom, ki ne ustreza več potrebam niti po zmogljivosti niti glede končne globine jaška. Moderni izvozni stroj, ki ga bomo vgradili že v letih 1961—1965, bo imel večjo zmogljivost ter omogočil nadaljnja odpiralna dela ter povečanje proizvodnje v tej jami.

Proizvodnja v jami in na površini na trboveljskem predelu rudnika bo v letih 1961—1965 ostala na sedanji višini, v Hrastniku in na Dolu pa se bo postopoma večala ter v letu 1965 dosegla porast skupnega povprečka iz leta 1960 za 20 %. Prav za toliko odstotkov se bo povečala tudi tako imenovana rudniška storitev. Predvideno večjo proizvodnjo bo rudnik ob istem staležu moštva in na istem obsegu jame dosegel z večjo koncentracijo pridobivanja premoga in hitrejšim napredovanjem odkopov.

Tudi odvoz rovnega premoga iz jamskih polj do separacije bo v bližnji bodočnosti moderniziran tako, da bo potekal hitreje in da se bodo bolje izkoriščale prevozne kapacitete. Poenotenje voznega parka bo podjetje izvedlo že v periodi 1961—1965.

Po opustitvi sedanje glavne rudniške železnice v Trbovljah, od rampe na železniški postaji do lesnega skladišča, bo rudnik uredil transport lesa in materiala z rampe na železnici na novo modernizirano skladišče lesa na III. etaži s kamioni.

Poleg že omenjenih investicijskih del je na rudniku Trbovlje-Hrastnik predvidena tudi centralizacija strojne in elektro servisne ter skladiščne službe, tako za rudniške obrate v Trbovljah kakor tudi za potrebe obratov v Hrastniku in na Dolu.

LF

Obrat »Dol«

Investicijski program za novo separacijo potrjen

Odpadni material se bo izkoriščal

Kakor vse kaže, bodo na Rudniku Trbovlje—Hrastnik pričeli z rekonstrukcijo oziroma gradnjo nove separacije, ker je stara separacija že izrabljena in je doslužila svojemu namenu. Prejšnji teden je republiška komisija potrdila investicijski program za rekonstrukcijo sedanje separacije in za nadaljnje odpiranje jam.

Pri sestavi tega investicijskega programa so v podjetju upoštevali tudi to, da ob rekonstrukciji separacije rešijo tudi vprašanje odpadnih voda in pralnice in s tem nadaljnje onesnaževanje reke Save. Inž. Francu Jenčiču je po daljšem študiju tega vprašanja uspelo najti izredno ugodno rešitev tega perečega problema. Pri stvari je namreč posebno ugodno, da je hkrati v rekonstrukciji tudi Cementarna Trbovlje. Iz umazane odpadne vode iz separacije se namreč izloči premogovni prah, ki je v njej. Ostali trdi predmeti in še ostanki premoga se pa še v tekočem stanju dostavljajo cementarni kot surovina pri izdelavi cementa. Študij, kako uporabiti te odpadke za izdelavo cementa, je doslej pokazal razveseljive rezultate. Tudi poskusi pri Zavodu za raziskavo materiala v Ljubljani so dali ugodne rezultate. Potrebno bo še napraviti polindustrijski poizkus, nato se bo tudi ta zadeva še širše pojasnila. Vse kaže, da bodo dosedanje izkušnje velikega gospodarskega pomena na tem področju.

Če stvari uspejo, kot je zamišljeno in kar so pokazali že dosedanji poizkusi, bodo doseženi veliki uspehi: na eni strani bo rudnik izgubljene količine premoga, ki gre v prahu v Savo, pridobil in jih lahko prodal potrošnikom — cementarni v Trbovljah pa ne bo treba črpati iz Save tolikšnih količin vode in pridelovati iz kamnoloma toliko surovin, saj bo tovarna ob čiščenju te odpadne vode lahko dobila dnevno 150 ton teh surovin.

Vse to je pa seveda odvisno tudi od vprašanja, če bo Rudnik Trbovlje—Hrastnik dobil v sedanjem 45. natečaju od Jugoslovanske investicijske banke zaprošeno investicijsko posojilo.

Za danes smo samo na kratko v grobem nakazali velik gospodarski pomen dosedanjih poizkusov in preiskav. Ko bodo vsa ta dela zaključena, se bomo na stvar, ki je za revirje velikega gospodarskega pomena, še povrnili.

Stane Suštar

ZA SVETOVNI DAN ZDRAVJA

Delavska univerza v Trbovljah je skupno z društvom zdravnikov v občini pripravila v okviru Svetovnega dne zdravstva ciklus predavanj s področja zdravstva. Predavanja bodo v določenem razporedu ves mesec april in bodo na področju krajevnih organizacij Socialistične zveze oziroma na posameznih terenih podružnic SZDL.

Pri organizacijski izvedbi predavanj bodo sodelovale krajevne organizacije SZDL in RK.

Izobraževanje organov samoupravljanja v RTH

Delavska univerza je v svoji obsežni izobraževalni akciji izvedla v zadnjem času tudi 4 seminarje za člane osrednjega in obratnih DS na Rudniku Trbovlje-Hrastnik, in to na področju trboveljske občine.

Program seminarja je delavska univerza izdelala sporazumno s pristojnimi organi v podjetju (rudniškim komitejem ZK in sindikalno podružnico). Le-ta je bil prilagojen potrebam glede družbeno-ekonomske vzgoje organov samoupravljanja v podjetju ter je zajemal naslednja glavna področja: osnovne organizacije in ekonomika podjetja; Odnosi podjetja — komuna in družbeni plan komune; Formacija in delitev dohodka gospodarske organizacije in nagrajevanje; Zgodovinsko družbeno-ekonomski pomen delavskega samoupravljanja ter funkcija, vsebina in sistem dela DS in UO; Oblikovanje medsebojnih odnosov in konkretne naloge družbenih organizacij pri razvoju podjetja in razvijanju socialističnih družbenih odnosov. Skupaj torej 9 tem, ki so bile na seminarjih predelane in prediskutirane v polnih treh dneh.

V vseh štirih skupinah so se udeležili seminarjev 104 člani osrednjega in obratnih delavskih svetov v podjetju.

O potrebi seminarjev govori tudi anketa, ki jo je delavska univerza izvedla ob zaključku seminarjev. Rezultate te ankete glede na aktualnost v njej zastavljenih vprašanj objavljamo v naslednjem v celoti.

Prvo vprašanje ankete se je glasilo: ALI BO PRIDOBLJENO ZNANJE PRIPOMOGLO K USPEŠNEMU DELU?

Na to vprašanje je prva skupina slušateljev (27) odgovorila zelo mnogo« z 22 %, s »precej« 78, z »malo« pa nihče. V drugi skupini s 26 slušatelji je 32 % odgovorilo »zelo mnogo«, 59 % »precej«, 9 % pa »malo«. V tretji skupini (27 slušateljev) je 16 % udeležencev odgovorilo »zelo mnogo«, 67 % »precej« in 17 % »malo«. V četrti skupini je pa od 24 slušateljev na vprašanje »zelo mnogo« odgovorilo 17%, »precej« 78 %, »malo« pa 5 %.

Drugo vprašanje ankete je bilo: ALI SE VAM ZDI POTREBNO, DA BI VSI ČLANI DS OBISKALI PODOBNE SEMINARJE?

Na to vprašanje je 1. skupina slušateljev odgovorila s 100 % »vsi člani DS«, iz 2. skupine 96 %, iz 3. skupine 100 % in iz 4. skupine prav tako 100 %. »Le nekateri« je samo iz druge skupine odgovorilo 4 % slušateljev, vsi ostali so pa odgovorili 100 odstotno, da je seminar potreben za vse. Enak odgovor so dali slušatelji iz vseh 4 skupin na vprašanje »samo predsedniki«.

Zanimiv je odgovor na vprašanje: ALI SE VAM JE ZDEL SEMINAR PREDOLG?

Z »da« jih je odgovorilo iz 1. skupine 33 %, iz druge 9 %, iz tretje 26 % in iz četrte pa 5 %. Z »ne« je odgovorilo na to vprašanje iz prve skupine 76 % udeležencev seminarja, iz druge skupine 91 %, iz tretje 74 % in iz četrte skupine 95 % slušateljev.

Omembe vreden je nadalje soglasen odgovor vseh udeležencev seminarjev, da ni bilo nobeno predavanje odveč, iz česar bi povzeli, da je bila snov dobro izbrana in zanimiva za vse slušatelje.

V svojih predlogih so pa bili udeleženci seminarjev mnenja, da bi bilo treba več časa posvetiti področju, kot na primer: Oblikovanje medsebojnih odnosov, Naloge in delo sindikalnih organizacij, Nagrajevanje in delitev dohodka. Še posebej bi kazalo dodati teme o socialni zakonodaji, o higiensko-tehnični zaščiti in o pravilnikih gospodarske organizacije.

T.

PERSPEKTIVNI RAZVOJ RUDNIŠKEGA OBRATA DOL

Vozički, polni črnega zlata

Pred letom 1955 skoraj ni bilo sledu o kakem jamskem obratu na Dolu pri Hrastniku. Cesta, ki se vije z Dola preko precej strmih klancev proti severu na planinsko postojanko Kal nad Hrastnikom, je bila v glavnem brez večjega prometa. Na njej si srečaval le domačine iz okoliških vasi, ki so hiteli v dolino po opravkih, ali pa nedeljske izletnike, ki jih je vabil Kal s svojimi naravnimi lepotami in s svojo spokojnostjo. Danes drvijo po tej cesti kamioni, naloženi z jamskim lesom in raznim materialom za novozgrajeni rudniški obrat Dol. Prejšnjo tišino motijo jamski vozički, polni črnega zlata, ki ga je narava ustvarjala in čuvala v zemeljskih globinah milijone let. Prejšnji mir moti hrup delovnih strojev, piskanje sirene in drdranje Diesel lokomotiv, ki odpravljajo po nasipu polne vozičke kvalitetnega metalurškega premoga k izvoznemu jašku in po jašku 153 metrov globoko na tako imenovano Zvezno progo, ki je pod zemljo zvezana s premogovno separacijo v Trbovljah.

Prva raziskovalna dela na Dolu so bila že leta 1871, vendar niso pokazala pričakovanih rezultatov. Kmalu po osvoboditvi so pa z raziskovanjem terena spet pričeli, in to z gnanjem raziskovalnih prog, s katerimi so odkrili slojišče premoga velike kalorične vrednosti in nizkega odstotka žvepla. Prav tako so našli premog z vrtanjem na Brnici v globini 327 metrov. Najgloblja vrtina, ki so jo napravili na Brnici, znaša 635 metrov.

Z raziskovanjem terena so nadalje ugotovili, da sega slojišče premoga od vzhodne meje jamskega obrata Hrastnik (Kotno polje) do zahodne meje rudnika Laško, to je na dolžini 2600 metrov. Po teh ugodnih raziskovalnih delih so 19. julija 1955 začeli s tako imenovanimi jamskimi odpiralnimi deli. Z ustanovitvijo rudniškega obrata Dol, ki spada v sestav Rudnika Trbovlje—Hrastnik in obsega 3 sektorje (Zahodni, Srednji in Vzhodni sektor), je sedaj sklenjena veriga jamskih obratov od Rudnika Zagorje do Rudnika Laško. Slojišče prištevajo k strmim in tankim premogovnim slojem ter je tektonsko precej porušeno. Debelina premogovne plasti se močno spreminja, tako po padu kakor tudi po smeri plasti.

Meseca marca 1965 so bila odpiralna dela Zahodnega in Srednjega sektorja v glavnem končana, obrat je tedaj prešel v redno proizvodnjo in se tako vključil med ostale proizvodne obrate premoga Rudnika Trbovlje—Hrastnik. Domači rudarji, rudarji oziroma delavci iz okoliških vasi in ostalih krajev, med drugimi tudi rudarji z rudnika Pečovnik, ki so morali ustaviti delo zaradi vdorov vode, so začeli prihajati na nova delovna mesta obrata Dol. Jama je zaživela svoje rudarsko življenje, zaživeli so odkopi, proge z vozički, polnimi nakopanega premoga, zaživel je izvozni stroj jaška, ki spravlja vsak dan večje količine premoga po zvezni progi v Trbovlje, premog — kruh rudarjev in njihovih družin v zasavskih revirjih.

Na obratu Dol se premog odkopava v Zahodnem sektorju s smernim odkopom, v Srednjem sektorju pa širokočelno (Blanzy metoda) z jeklenim podporjem in mehaniziranim odvozom (enoverižni transporterji). Zaradi velikega hribinskega pritiska, ki se pojavlja, se v zadnjem času pripravlja le vsaka druga etaža tako, da je med dvema etažama po višini 3 metre celine. S tem načinom pripravljanja etaž so se vzdrževalni in pripravljalni stroški pocenili, pridobivanje premoga na čelih je pa precej ugodneje. Verjetno bo sedanja odkopna metoda glede na težavne slojne prilike doživela razne spremembe v skladu z želeno koncentrirano produkcijo. Zaradi izredno ugodne lege talnine in njenih dobrih lastnosti se premog odkopava z rušenjem čela, kar pocenjuje pridobivanje premoga.

Kakor že rečeno, se trenutno odkopavata dva sektorja. V aprilu 1961 bodo pričeli še z odpiralnimi deli na Vzhodnem sektorju, ki meji na jamski obrat Brezno Rudnika Laško. Na koti 470 bodo napravili jamsko obzorje v litvanskem apnencu, in sicer s tako imenovanim Moravskim rovom. — Ta rov bo naravni podaljšek krištandolskega rova (870 m) in bo dolg 650 metrov. Meseca maja — ko bo montirana 280 metrov dolga žičnica od vhoda krištandolskega rova do kote 530 — bodo tudi na omenjeni koti začeli odpirati obzorje v litvanskem apnencu. Žičnico bodo uporabljali za dostavo jamskega lesa, ki bo služil podporju odpiralne proge, kasneje pa tudi na odkopih premoga.

Po končanih delih na odpiralnih progah na koti 470 in 530 bodo nadaljevali z izgradnjo jaška, prečnic, smernih prog in sipalnih jaškov. Po petletnem perspektivnem planu je predvideno, da bodo odpiralna dela skončana konec leta 1963, tako da bo omenjeni Vzhodni sektor že naslednje leto lahko prešel na pridobivanje premoga. V tem času bodo pa začeli odpirati horizont na koti 326 Zah. sektorja. V letu bodo produktivni vsi trije sektorji, proizvodnja premoga se bo pa tedaj v primerjavi z letom 1961 povečala za 100 odstotkov. Tudi jamska storitev se bo povečala od sedanje planirane storitve (1,3 tone na moža) na 1,7 tone na moža in šiht, kar bo precej znižalo stroške pridobivanja premoga. Ker odkopavanje relativno hitro poteka, bodo leta 1965 pričeli z izgradnjo obzorja na koti 403 v Srednjem sektorju, pri čemer bo podaljšek tega horizonta odprl tudi Vzhodni sektor tako, da bo obzorje med krištandolskim rovom in koto 403 pripravljeno za odkopavanje. Ko bodo napravili omenjeno obzorje, bo prevoz premoga kakor tudi dostava lesa in materiala, ki sedaj poteka po dveh zaviralnicah, občutno olajšan.

Glede na ne ravno lahke slojne prilike bo treba nenehno proučevati možnosti čimbolj osredotočenega pridobivanja premoga, s čimer se bodo pocenili proizvodni stroški.

Zan

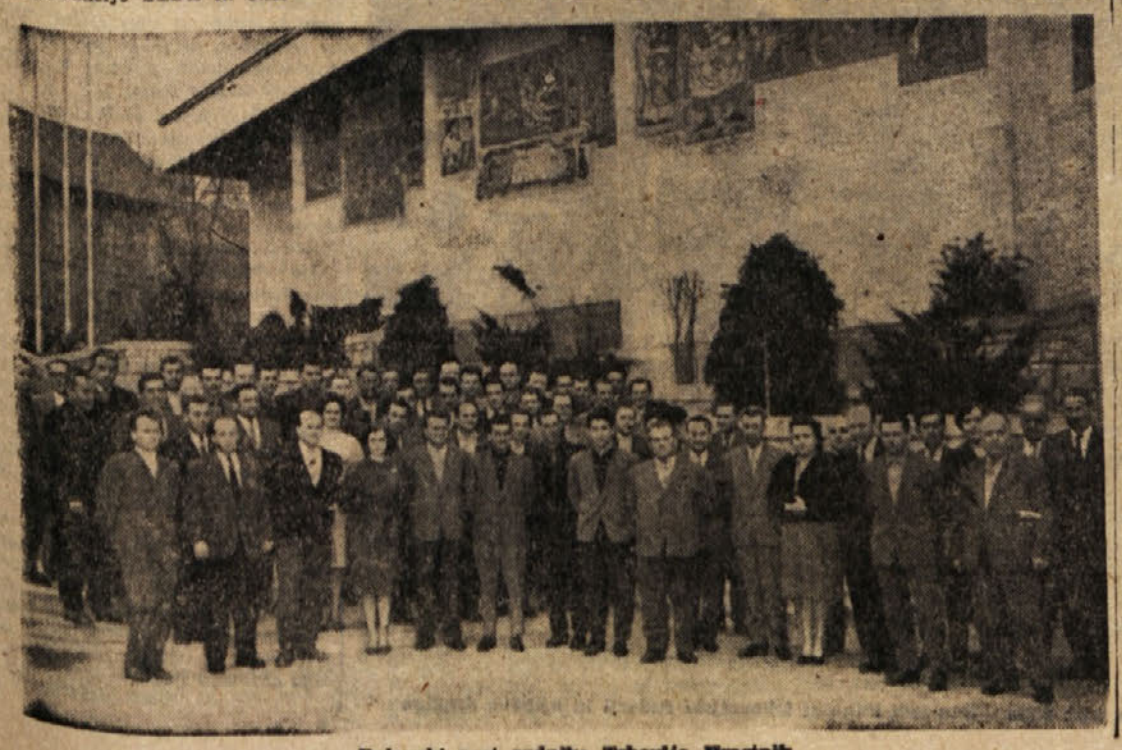

Delavski svet rudnika Trbovlje—Hrastnik

Na »Njivi« v Trbovljah

DECENTRALIZACIJA SINDIKALNEGA DELA NA RUDNIKU TRBOVLJE - HRASTNIK

Brez vmesnega člena

Z zaključkom občnih zborov sindikalnih podružnic na Rudniku Trbovlje – Hrastnik je bila izvedena tudi reorganizacija oz. decentralizacija sindikalnega dela pri podjetju. Formiranje ekonomskih enot je terjalo tudi decentralizacijo sindikalnega dela, to je približanje sindikalnih podružnic članom posameznih ekonomskih enot ter večjo samostojnost v sindikalnem delu. Tako je bilo na območju celotnega rudnika ustanovljeno 15 sindikalnih podružnic in sicer na področju ObSS Trbovlje deset ter na področju Hrastnika pet podružnic. Ni pa še dokončno rešeno vprašanje sindikalne podružnice Rudarsko-gradbenega obrata (RGO) na rudniku, ki ima svoja delovišča raztresena na območju celotnega teritorija FLRJ.

Dokončno je bila sprejeta predlagana varianta, da na področju celotnega rudnika deluje Rudniški sindikalni odbor brez vmesnega člena na območju obeh občin Trbovlje in Hrastnik. Tako bo mogoče uveljaviti enotno sindikalno politiko in uspešnejšo obravnavo problemov podjetja po sindikalnih organizacijah ter uspešnejše delo osrednjega delavskega sveta rudnika in gospodarjenja na njem sploh.

Kaj so pokazali nedavni občni zbori sindikalnih podružnic rudniških ekonomskih enot oz. obratov na področju ObSS Trbovlje? Vsekakor premalo konkretnih obravnav problemov in novih nalog sindikalnih podružnic v okviru ekonomskih enot oz. obratov, tako v samih poročilih kot v razpravah. Že sama poročila niso nakazovala mesta sindikalne organizacije pri nadaljnjem izpopolnjevanju našega delavskega samoupravljanja ter kompetenc obratnih delavskih svetov v podjetju, ki naj bi jih slednji dobili v skladu z uveljavljanjem gospodarskih predpisov, ki so bili sprejeti. Tudi glede samega nagrajevanja ni bilo dovolj konkretnih predlogov za izpopolnitev tega sistema ter delitve dohodka znotraj ekonomske enote – pravilnikov o nagrajevanju oz. o delitvi osebnih dohodkov in čistega dohodka ne le v okviru celotnega podjetja, marveč v okviru ekonomske enote.

Vsa poročila so bila več ali manj podobna poročilom letnih konferenc, dosedanjih sindikalnih odborov na rudniških obratih. Spričo samostojnosti, ki jo imajo sindikalne podružnice po statutu ZSJ, smo pa pričakovali več razpravljanja prav o vprašanjih, ki smo jih navedli.

Novoizvoljenim odborom sindikalnih podružnic v podjetju bo pa vsekakor potrebna večja konkretna pomoč po sindikalnih svetih, da bodo podružnice našle svoje mesto v ekonomskih enotah ter v skladu z nalogami, ki jih jim je nakazal zadnji plenum Centralnega sveta ZSJ. Prav tako bo moral tudi osrednji rudniški sindikalni odbor storiti vse potrebno, da bodo sindikalne podružnice po ekonomskih enotah odigrale svojo vlogo, ki jo imajo v nadaljnjem izpopolnjevanju sistema delitve dohodka in poglabljanju delavskega samoupravljanja. **T.**

Vzdrževanje osnovnih sredstev

Prva postavka v razporeditvi zaključnega računa vsake gospodarske organizacije kakor tudi drugih ustanov, ki morajo vedeti za svoje stvarno premoženjsko stanje, je razred konta »Nič – Nič« (0 0), ki nosi naslov »Osnovna sredstva«. To so tista sredstva, ki jih je družba dala gospodarski organizaciji (podjetju) ali ustanovi na razpolago z določenimi obveznostmi, da bi se ta sredstva čimbolj ekonomično izkoriščala; to so sredstva, ki služijo določeni gospodarski enoti kot osnovna sredstva za čim uspešnejše eksploatiranje oziroma proizvajanje tistih produktov, zaradi katerih je bilo podjetje ustanovljeno.

V glavnem se osnovna sredstva delijo na zemljišča, gradbene objekte, tovarniško opremo in drugo. Pod zemljišča spadajo na primer parcele, na katerih stoje zgradbe podjetja, ali pa tudi zemljišča – površine, ki so podjetju na razpolago za eksploatiranje na površinah ali pa tudi pod zemljo (rudniki, kamnolomi itd.).

Med gradbene objekte se razporejajo vse poslovne oziroma tovarniške zgradbe na površini ali pod zemljo, ki služijo proizvodnemu namenu. Semkaj štejemo tudi vse objekte prometa in prevoza, nadalje vsa omrežja energetskih in prenosnih naprav.

Pod opremo pa sodijo vsi stroji in naprave ter instalacije v zvezi z njimi. Nadalje štejemo v to skupino tudi vsa sredstva za transport in zveze, veliko orodje, instrumente, aparate, laboratorijske opreme ter ostali inventar, kakor na primer pohištvo, pisarniška oprava in podobno.

Vsa ta sredstva, ki jih razporejamo v več kakor sto podskupin, imajo, računajoč njihovo verjetno življenjsko dobo, določeno procentno stopnjo za obračun njihove amortizacije, to je odplačevanje dejanske vrednosti določenega osnovnega sredstva za dobo njegove funkcionalnosti do izteka njegove življenjske zmogljivosti oziroma uporabe. Na podlagi te procentne stopnje vsako leto napravimo obračun amortizacije – odplačevanja za vsako leto posebej. – S skrbnim vzdrževanjem osnovnih sredstev pa njihovo življenjsko dobo lahko pogosto podaljšamo.

Ker je pravilno in smotrno gospodarjenje z osnovnimi sredstvi eden izmed najvažnejših činiteljev za uspešno in nemoteno delovanje vsake gospodarske organizacije, je za organizacijo evidence osnovnih sredstev po uredbi o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi v gospodarskih organizacijah in drugih ustanovah neposredno odgovoren glavni direktor podjetja.

Malomaren odnos do dobre evidence osnovnih sredstev ima za posledico, da se le-ta ne uporabljajo oziroma izkoriščajo zadosti

O dobro negovanem orodju najbrž še nikoli nisi nič slišal

ekonomično, da se v takih primerih kaj rada kopičijo tista osnovna sredstva, ki za podjetje niso uporabna ali potrebna, da se tedaj lahko pretirava pri nakupovanju oziroma pri gradnji sredstev, ki za proizvodnjo niso neogibno nujna. Tista podjetja, ki zaradi slabe, površne evidence ne morejo ugotoviti stvarne vrednosti svojih osnovnih sredstev, tudi ne morejo ugotoviti stvarnega premoženja svoje gospodarske ustanove. V takem primeru je vse delo v podjetju po ekonomsko-finančni liniji onemogočeno in brez prave osnove, kar ima za posledico, da so vse kalkulacije in računi nerealni.

Tudi kontrola nad ekonomičnim vzdrževanjem in ohranitvijo osnovnih sredstev je mogoča le tedaj, če je evidenca teh sredstev neporečna.

Če hočemo smotrno vzdrževati osnovna sredstva, moramo v prvi vrsti poznati njihovo karakteristiko, kar ugotavljamo iz dokumentov naročil in dobav teh sredstev. Vse te listine moramo opremiti s potrebnimi orientacijskimi označbami, ki jih podjetje vodi in hrani v posebnem registru. S temi orientacijskimi označbami morajo biti opremljena tudi vsa osnovna sredstva, da s tem omogočimo funkcionalnost sredstev na eni ter njihovo vzdrževanje na drugi strani. Vsa osnovna sredstva se morajo redno pregledovati in periodično ugotavljati njihovo stanje. Brezpogojno je pa treba ob kontroli vztrajati na orientacijskih označbah osnovnih sredstev. Ako se te izgube, je otežkočena, če ne onemogočena kontrola nad osnovnimi sredstvi, ki v takih primerih lahko neizkoriščeno propadajo ali se izgube, lahko se tudi nezakonito odstranijo ter uporabljajo v druge, nedovoljene namene. Vse to ima za podjetje lahko hude posledice in izgube v finančnem pogledu. Zato je natančna evidenca osnovnih sredstev absolutno nujna.

Prav tako je nujno potrebno, da tudi neposredne upravljavce osnovnih sredstev v gospodarski organizaciji seznanimo, kako hude posledice lahko rodi pomanjkljiva evidenca teh sredstev ter malomaren odnos do njih in njihovega vzdrževanja in ohranitve. Ko bomo postavili pod materialno odgovornost vse tiste, ki neposredno odgovarjajo za poverjena jim osnovna sredstva, namreč za njihovo natančno evidenco, vzdrževanje in očuvanje, smo lahko prepričani, da bo iniciativa za uvedbo dobre evidence in vzdrževanje osnovnih sredstev prišla prav iz njihovih vrst.

Dobro gospodarjenje z osnovnimi sredstvi, skrb za vzdrževanje in očuvanje teh sredstev je spričo velikih investicij, ki jih moramo nenehno vlagati za njihov nakup in obnovo, prav tako važno vprašanje za vsakogar in vse, kakor je važna dobra in čimvečja proizvodnja materialnih dobrin, saj je od obeh odvisen naš osebni in družbeni standard. **M. V.**

Anketa o samoupravljanju v rudniku Trbovlje-Hrastnik

Ob seminarjih za člane osrednjega delavskega sveta in obratnih DS na Rudniku Trbovlje - Hrastnik za območje trboveljske občine je Delavska univerza v Trbovljah izvedla prvo interno anketo o mnenju članov DS rudnika o delovanju samoupravnega organa.

Anketo je delavska univerza izvedla anonimno in po skupinah. Postavila je nekaj vprašanj, na katera so člani DS odgovorili.

Prvo vprašanje se je glasilo: ALI STE BILI ZADOVOLJNI S PRIPRAVAMI ZA SEJE DELAVSKEGA SVETA V VAŠEM PODJETJU?

V prvi skupini, ki je imela 27 slušateljev, jih je 56 odstotkov odgovorilo z »da«, 32 odstotkov z »ne«, 12 odstotkov pa z »delno«. V drugi skupini (26 slušateljev) je 68 odstotkov reklo »da«, 9 odstotkov »ne«, 23 odstotkov pa »delno«. Iz tretje skupine (27 slušateljev) je 68 odstotkov odgovorilo z »da«, 24 odstotkov z »ne«, 8 odstotkov pa »delno«. V četrti skupini je pritrdilno odgovorilo 52 odstotkov slušateljev, negativno 31 odstotkov, delno zadovoljnih je pa bilo 17 odstotkov.

Drugo vprašanje: ALI STE BILI PRAVOČASNO SEZNANJENI S PROBLEMI, O KATERIH STE NA SEJAH RAZPRAVLJALI?

Iz prve skupine jih je 41 odstotkov odgovorilo »da«, 33 odstotkov »ne«, 26 odstotkov pa »delno«. Iz druge skupine je odgovorilo 77 odstotkov pritrdilno, 5 odstotkov negativno, 18 odstotkov je pa bilo delno zadovoljnih. V tretji skupini je odgovorilo 24 odstotkov slušateljev »da«, 28 odstotkov »ne«, 48 odstotkov pa »delno«. V četrti skupini je bilo 43 odstotkov zadovoljnih, 35 odstotkov nezadovoljnih, delno zadovoljnih pa 22 odstotkov.

Tretje vprašanje se je pa glasilo: OD KOD PRIHAJA NAJVEČ PREDLOGOV ZA PROGRAM SEJ DELAVSKEGA SVETA?

Prva skupina slušateljev je odgovorila, da prihaja od članov delavskega sveta 23 odstotkov predlogov, 16 odstotkov od komisij, od kolektiva 19 odstotkov, a od uprave 42 odstotkov predlogov. Druga skupina je rekla, da prihaja 23 odstotkov predlogov od članov DS, 14 odstotkov od komisij, 31 odstotkov od kolektiva, a od uprave 32 odstotkov. Tretja skupina se je izrekla, da je 22 odstotkov predlogov od članov delavskega sveta, 22 odstotkov od komisij, 13 odstotkov od kolektiva, a od uprave 42 odstotkov. Četrta skupina je pa odgovorila, da prinesejo na seje 13 odstotkov predlogov člani DS, 17 odstotkov komisije, kolektiv 13 odstotkov, a uprava 57 odstotkov.

Tako se glase odgovori članov delavskega sveta, ki so več ali manj novoizvoljeni v organe samouprave podjetja.

Odgovori anketirancev narekujejo sindikalni podružnici podjetja, kaj bo še treba storiti za izboljšanje dela samoupravnih organov. Predvsem glede priprav za zasedanje, posvetovanj s člani delavskih svetov in kolektiva glede priprav programa zasedanj itd.

Vsaka anketa ima svoj smisel, če o njenih rezultatih razmišljajo odgovorne politične organizacije v podjetju, a tudi sam delavski svet naj bi odgovore vprašancev proučil in o njih napravil potrebne zaključke.

Iz prvih dveh vprašanj sledi, da je le 50 odstotkov članov zadovoljnih s pripravami na seje DS, in manj kot polovica članov sodi, da je pravočasno seznanjena z vprašanji, o katerih bo delavski svet razpravljal in sklepal. Gre torej za to, da bo treba skrbeti za pravočasno dostavo gradiva članom za bližnje seje, ki pa mora biti tudi dobro izdelano in seveda vsem razumljivo. Treba bo morda tudi misliti za nove oblike priprav na seje DS, tako da bi člani DS dobili najprej osnutek predloga dnevnega reda in bo le-ta po predlogih članov in njihovih pripombah osvojen ter tedaj razposlan z gradivom za sklic seje. Seveda bi bil to daljši postopek, bo pa poglobil demokratičnost in pritegnil vse člane DS k sestavi dnevnega reda seje, sindikalnim organizacijam pa omogočil, da bodo prinesle predloge k dnevnemu redu oziroma k materiji, ki jo bo obravnaval centralni delavski svet ali pa obratni delavski sveti.

T.

Kaj je z oddihom v letu 1961

Ni več daleč do tega, ko se bomo začeli spet resneje ubadati s problemi oddiha članov delovnega kolektiva Rudnika Trbovlje – Hrastnik. Pri tem bomo našo dejavnost predvsem usmerjali na organiziranje kar najbolj cenenega in zdravega oddiha članstva. Glede vprašanja, da nudimo našim ljudem kar najbolj zdrav in cenen oddih, smo v zadnjih dveh letih dosegli pomemben uspeh, ki ga najzgovorneje ilustrira številna udeležba, saj je samo v letu 1960 izkoristilo 2.003 članov kolektiva in njihovih ožjih svojcev usluge v naših dveh počitniških domovih na Rabu in Bledu ter na okoliških planinskih postojankah.

Tudi letošnje leto bo težišče oddiha slonelo na našem počitniškem domu na Rabu, ki je po svoji mikavni legi in ugodnih klimatskih prilikah postal že kar nenadomestljiv faktor vsega letovanja našega kolektiva. Nič manjše ni tudi zanimanje naših ljudi za Bled, kjer letujemo že polnih enajst let. Žal je pa pogodba z najemnikom zgradbe, v kateri smo vsa leta letovali, letos potekla.

Z ObLO Bled so v teku razgovori, da nam dodeli drugo zgradbo, ki je bila medtem že izbrana in bi jo s primerno adaptacijo usposobili za naš nov počitniški dom. Od uvidevnosti tamkajšnjega ljudskega odbora je odvisno, če bomo tudi v bodoče še lahko letovali na Bledu.

Želja nas vseh in prizadevnost organov upravljanja na rudniku gre za tem, da se, če le mogoče, uredi možnost letovanja v tem najlepšem predelu naše ožje domovine.

Tudi letos bodo pa na voljo vsem, ki bi radi v miru in odmaknjenosti od vsakdanjega življenja preživeli svoj dopust, naši okoliški planinski domovi na Partizanskem vrhu, Mrzlici, Kalu in Kumu.

Kot novost lahko letošnje leto omenimo, da bo najbrž mogoče 10 ležišč zamenjati s počitniškim domom STT v Crikvenici. Razgovori o tem vprašanju so med predstavniki obeh domov – v Crikvenici in na Rabu – že v teku.

Po izvolitvi enotnega odbora rudniškega sindikata, ki bo koordiniral delo bivših sindikalnih podružnic v Trbovljah in Hrastniku, smo na upravi podjetja dopolnili komisijo za letni oddih, katere glavna skrb in naloga je, da pripravi vse potrebno za pričetek letovanja v letošnjem letu. V kratkem bo razpisan vpis reflektantov za letovanje, ki se bo ob zadostni priglasitvi letos pričelo v drugi polovici meseca maja.

Vse tiste, ki se bodo letos priglasili za letovanje na Rabu, bo gotovo zanimalo, da so v teku razgovori s »Kvarner–Ekspressom«, ki nam je ponudil za prevoz naših dopustnikov na progi Jablanac – Rab – Jablanac večjo motorno ladjo »Polet«, s čimer bo gotovo ustreženo vsem, ki z dosedanjim načinom prevoza na tej progi niso bili povsem zadovoljni.

Vzporedno z organizacijo teh standardnih oblik letovanja pa bomo skušali uvesti oziroma organizirati tudi eno in dvodnevne rekreacijske izlete, ki naj bi v bodoče postali stalna oblika in člen v verigi prizadevanj za počitek in oddih nas vseh.

Ob organiziranju letovanja pa naj nam ne bo edini smoter samo letovanje kot tako, ampak počitek in sprostitev vseh telesnih in umskih zmogljivosti. Tudi s tem bomo pripomogli k dvigu splošnega nivoja delovnih ljudi.

-ab-

UKW zveza z Ljubljano

Prejšnjo sredo je pričela delovati telefonska UKW zveza med Ljubljano in zasavskimi revirji. Po poskusnem obratovanju je začela ta zveza od 22. marca dalje redno obratovati. Novi 24-kanalski sistem omogoča telefonsko zvezo Trbovelj, Zagorja, Hrastnika, Radeč in Zidanega mostu z Ljubljano.

Ko bo predvideno konec meseca julija pričela obratovati tranzitna avtomatska medkrajevna centrala v Ljubljani, bo tudi ta telefonska zveza vključena skupaj z Gorenjsko, Goriško in s Koprskim v enotno avtomatsko telefonsko mrežo.

RK V TRBOVLJAH JE MOČNO POVEČAL ŠTEVILO ČLANSTVA

Iz statističnih poročil, ki jih je objavil občinski odbor RK v Trbovljah, je videti uspešno rast te množične humane organizacije. V letu 1953 je imel Rdeči križ 1662 članov v občini, lansko leto pa že 3527.

Iz teh podatkov opazimo, da je članstvo organizacije RK v Trbovljah v zadnjih sedmih letih narastlo kar za 212 odstotkov, kar je vsekakor velik uspeh, saj vključuje RK vsakega tretjega volivca oziroma vsakega petega **državljana v kraju**

DEJAVNOST PODMLADKARJEV RK V TRBOVLJAH

Podmladkarji Rdečega križa so v trboveljski občini zelo številni, saj je v organizacijo RK vključenih 3209 učencev vseh šol v občini ali 95 odstotkov vseh šolarjev. – V štafeti mladosti je lani sodelovalo 250 podmladkarjev.

Lansko leto je komisija za podmladek organizirala 6 začetnih tečajev, in sicer 4 za učence osn. šole v Zg. Trbovljah, dva pa na šoli na Dobovcu. Skupaj je končalo te tečaje in prejelo ustrezna potrdila 78 podmladkarjev. **T.**

Novo cestišče

Delavci Komunale v Trbovljah so pred dnevi dogradili preko pet sto metrov novega cestišča od rudniških garaž proti Nasipom. – Zdaj pa so pričeli z gradnjo ceste proti Suštarjevi koloniji.

Penzion »Zaka« na Bledu, kjer bodo v letu 1961 letovali trboveljski rudarji in njihove družine

ZAKAJ TOLIKO UGOVARJANJ PROTI DECENTRALIZACIJI

DISCIPLINSKIH KOMISIJ

Na Rudniku Trbovlje-Hrastnik so preteklo leto in letos izvedli vrsto pomembnih ukrepov za decentralizacijo dela in približanje samoupravljanja v obrate podjetja oziroma v ekonomske enote. Vzporedno s tem so na rudniku ob občnih zborih sindikalnih organizacij ustanovili tudi samostojne sindikalne podružnice in podobno.

V tem članku bi želeli izreči nekaj misli, ki naj bi pripomogle k nadaljnji izpopolnitvi in decentralizaciji določenih služb, predvsem pa komisij, ki so doslej delale le v osrednjem delavskem svetu podjetja, jih pa kaže prenesti v obratne delavske svete.

Največ besed in pomislekov je bilo izrečenih glede komisij, ki naj bi se ustanovile v obratnih delavskih svetih, in pristojnosti le-teh. Hoteli bi poudariti, da je nujno, da se decentralizira tudi delo disciplinskih komisij.

Doslej je v glavnem obstajalo mnenje, da disciplinska komisija deluje le pri osrednjem delavskem svetu. Bilo je rečeno, da je mogoče obdržati enotno disciplinsko politiko samo tedaj, če deluje za celoten rudnik ena komisija.

Ali je to res tehten razlog? Sodimo, da ne. Zakaj? V državi FLRJ imamo v okviru našega sistema enotnosti državne oblasti sodišča, ki kot pravosodni organi opravljajo sodne funkcije države. Sodišča so torej organi, ki izrekajo sodbe o vseh važnih vrednotah naše družbe, o življenju in svobodi državljanov, o premoženju in z zakoni priznanih pravicah in dolžnostih državljanov, gospodarskih organizacij, ustanov itd.

Vse te funkcije opravljajo razna sodišča na raznih stopnjah in popolnoma različni ljudje, ki se pa v svojem delu ravnajo po določilih zakonov, po ustavi in splošnih moralnih merilih o določenih kritičnih dejanjih.

Če sedaj napravimo to primerjavo z našimi disciplinskimi komisijami v gospodarskih organizacijah, potem vidimo, da lahko brez skrbi prenesemo pristojnosti glavne disciplinske komisije določenega podjetja na pristojnosti obratnih disciplinskih komisij, ne da bi s tem omajali ali rušili enotnost obravnave posameznih primerov. To v prvi vrsti, ker imamo na primer zakon o delovnih razmerjih, ki jasno in konkretno obravnava in določa disciplinski postopek, vrsto kazni za posamezna dejanja. Nadalje so morale vse gospodarske organizacije sprejeti svoje pravilnike o delovnih razmerjih, v katerih so določbe prilagojene prilikam in razmeram. — Če imamo vse to, potem ni treba dvomiti o neenotnosti postopkov, o neenotnosti kaznovanja posameznih prestopkov ipd.

Vprašanje se poraja le v tem, kako še izpopolniti naše disciplinske pravilnike, da bodo še podrobneje navajali in obravnavali ves kompleks te obširne tematike, jasno in konkretno določali pravice in dolžnosti vodilnega osebja pri izrekanju kazni in sporedno s tem tudi pravice in dolžnosti posameznih komisij.

Verjetno bo v začetku dvoje kriterijev, ki pa bodo morali biti v načelu v skladu z zakonom o delovnih razmerjih in z ustreznimi pravilniki podjetja. Vsekakor pa bodo morale komisije upoštevati tako interese in pravice ter dolžnosti posameznika kakor tudi gospodarske organizacije ob odločanju v posameznih primerih — vse to pa v skladu z zakonskimi določili in določili pravilnika podjetja.

T.

Pri popravilu jamskih vozičkov

Razvoj PTT dejavnosti v zadnjih 15 letih

Večina ljudi pozna PTT dejavnost le po poštni službi, po telegrafu in telefonskem prometu in po odnosih z dostavnim osebjem. Le redki imajo priliko, da se seznanijo tudi z notranjim ustrojem in mehanizmom te pomembne službe. Zato se je naše uredništvo odločilo, da objavi nekaj podatkov o pomenu in razvoju PTT službe v svetu in pri nas.

Osnovna značilnost PTT dejavnosti je ta, da ne pozna nobenih meja in se razvija po svetovni, mednarodni mreži in tudi ne pozna nobenih političnih blokov, je torej ena izmed redkih internacionalnih služb.

PTT služba je posebna vrsta gospodarske uslužne dejavnosti, ki ji je v sestavu narodnega gospodarstva določena posebna posredovalna naloga.

Razvoj poštne, telegrafske in telefonske službe kaže pri nas v zadnjih desetih letih, da pride po 1 pošta na 44 kvadratnih kilometrov oziroma 3424 prebivalcev, medtem ko pride v zveznem merilu po ena pošta na 85 kvadratnih kilometrov ali 5943 prebivalcev. V trboveljskem PTT podjetju pride 1 pošta na 34 kvadratnih kilometrov ali 4912 prebivalcev.

Selski dostavni rajoni so se v tem desetletju povečali od 980 na 1364. Izven dostave pošte je v LRS le še okrog 57 tisoč prebivalcev, medtem ko jih je bilo pred 10 leti še 160.000. Na območju naše pošte je še izven dostave pošte 2158 prebivalcev.

Zaradi pomnožitve dostavnih rajonov se je tudi število pismonoš v republiki povečalo od 865 na 1055.

PTT služba je uvedla tudi lastne avtobuse in furgone za dostavo pošte. Na ta način se je število pošt, ki prejemajo tvarino do 8. ure zjutraj, povečalo od 33 na 80 odstotkov.

V zadnjih desetih letih je bilo v LRS kupljeno poštnih vagonov v vrednosti 600 milijonov dinarjev.

Tudi poštne pošiljke so v tem razdobju porastle od 113 na 128 milijonov uslug v fazi sprejema.

V telegrafskem prometu je število uslug narastlo za 10 %, in sicer od 709.000 na 799.000.

Prenos telegramov se opravlja samo s teleprinterji in po telefonu. Danes imamo v LRS 40 telegrafskih vozlišč. Hitrost posredovanja telegramov se znatno zboljšuje. Doslej je vključeno že 14 telegrafskih centrov z 22 delovnimi mesti v tako imenovano Genteks mrežo preko ATG central. Pred leti smo imeli 6 ročnih telegrafskih central s 780 priključki, danes je pa v prometu že 130 avtomatskih priključkov. Od 100 teleprinterjev jih imamo danes 234.

Kakor se razvija notranji telegrafski promet, tako se le-ta širi tudi z drugimi državami. Tako je promet odprt s 40 državami. PTT služba ima sedaj že 100 telegrafskih naročnikov. Bilo bi jih še več, če ne bi morali naročniki sami uvažati teleprinterjev.

V Ljubljani so montirali tudi sprejemni in oddajni fototelegrafski aparat, ki pomeni nadaljnjo modernizacijo naše telegrafske službe.

Tudi telefonski promet je doživel v zadnjih 10 letih znaten porast in boljšo tehnično opremljenost.

V Sloveniji so telefonski promet uvedli konec preteklega stoletja. Do začetka prve svetovne vojne smo imeli 89 telefonov s približno 4500 naročniki.

Med drugo svetovno vojno je bilo obstoječe telefonsko omrežje hudo porušeno. Ob delni razširitvi smo imeli leta 1950 le okoli 10.500 telefonskih naročnikov, v Trbovljah pa 205 za celotno področje okrajne pošte.

V desetih letih je porastlo število telefonskih naročnikov za okoli 10.000, na našem območju na 547. V Sloveniji pride sedaj na 100 prebivalcev 1,25 glavnega telefona, če upoštevamo tudi stranske priključke, pa 2,4. V Trbovljah pride na 100 prebivalcev 1,1 telefona.

Mednarodni telefonski promet je uveden s 143 deželami, od tega z vsemi deželami v Evropi in 103 na drugih kontinentih.

Telefonski promet je porastel v zadnjih desetih letih od 30,846.000 na 55,241.000 pogovorov ali za 75 odstotkov, ročni telefonski promet pa za 43 %. Občutno je pa porastel krajevni in medkrajevni avtomatski telefonski promet od 16 milijonov 630.000 na 35,058.000 pogovorov, t. j. za 111 %.

Napredek je velik, saj smo imeli leta 1950 osem avtomatskih central z 10.300 priključki, sedaj je pa teh central 28.

Tudi medkrajevni telefonski promet se je povečal od 4,509.000 pogovorov na 6,272.000 v letu 1959, t. j. za 39 %.

Telefonska služba se razvija po fizičnih zračnih in podzemeljskih vodih, po visokofrekvenčnih (VF) kanalnih sistemih in ultrakratkovalovnih (UKV) zvezah.

Kljub pomembnemu napredku v telefonski službi so predvidene še velike modernizacije v tej uslužnosti, posebno velika investicija je pa na vidiku s položitvijo koaksialnega kabla na glavni magistrali: Skoplje, Niš, Beograd, Zagreb, Novo mesto, Ljubljana, Celje, Maribor — državna meja, ki ne bo samo važnega pomena za izboljšanje notranjega telefonskega prometa, temveč tudi za mednarodni tranzitni telefonski promet. Velika prednost tega kabla je, da omogoča istočasni prenos 960 telefonskih pogovorov, medtem ko jih je na navadnem kablu mogoče samo 60.

T.

Vigred se povrne . . .

Ni je pa dočakal naš splošno znani in vedno šegavi Djoko

V sveži grob smo pred dnevi spustili dolgoletnega člana naše delovne skupnosti, inženirja Vuksana. Od blizu in daleč so prihiteli njegovi znanci, prijatelji in stanovski tovariši, da izrečejo skrušeni družinici globoko sožalje, da ga spremijo na njegovi zadnji poti in končno, da položijo na prerani grob cvetje in vence ter se poslednjikrat poslovijo od možatega Ličana.

Rojen v osrčju kršne in revne Like, v Otočcu 1912. leta, je in. Djordje Vuksan po končani osnovni šoli obiskoval srednjo šolo, ki jo je pa dokončal v Novi Gradiški.

Po tem dogodku se je tudi začrtala njegova bodoča življenjska pot v rudarstvo.

Vpisal se je na montanistični oddelek tehniške fakultete v Ljubljani, ki je bil takrat edini tovrstni oddelek v državi.

Tu se je pričela njegova rudarska vzgoja. Z napredovanjem v študiju se je sproti vedno bolj prilagajal okolici, v kateri je živel in se počasi natulariziral, pri tem pa nikdar pozabil svojih kršnih krajev, o katerih je vedno govoril z navdušenjem.

Po sprejetju diplome rudarskega inženirja ter kratkotrajne zaposlenosti v premogovniku Siverić je njegova nadaljnja rudarska praksa potekala v Hrastniku in Trbovljah, kjer pa je tudi opravil svoj zadnji šibt.

S pravilnim odnosom do podrejenih in stalno pripravljenostjo, da sprejeto nalogo svojih nadrejenih čimbolje izvrši za razcvet podjetja, si je ustvaril potreben ugled in spoštovanje kakor tudi dobro ocenitev svojega dela.

Kljub dolgoletnemu zrahljanemu zdravju se je vneto udejstvoval tudi izven službe. Bil je navdušen gasilec ter vzpodbuden član Sveta za komunalne zadeve.

Njegova dejavnost se je pa izživljala tudi v strokovnih organizacijah in to kar se da uspešno, kar priča njegovo častno članstvo v Društvu rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov.

Rudnik Trbovlje — Hrastnik je izgubil vestnega in marljivega delavca, premnogi pa nepozabnega znanca, sodelavca in prijatelja.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja, kakor bi mu bila liška.

LaF.

Kako so zasavski rudarji živeli nekoč

Nekdanji časnik »Slovenski narod« je 26. julija . . . pisal o položaju zasavskih rudarjev takole:

»Razmere delavcev niso bile več človeške . . . Kopači so služili po

Delaj kakor jaz! Ne maži strojev 9 mesecev, pa boš imel vedno dovolj rezerv

80 krajcarjev, drugi delavci po 60 krajcarjev. Delo je trajalo zdržema po 12 ur, in sicer je vsak delavec moral teden dni delati 12 ur ponoči, drugi teden 12 ur podnevi, kadar se je pa turnus menjaval, moral je delati zdržema 24 ur. Pri vsem tem pa je moral od pičle mezde kupovati si olja za luč, za kar je potrošil 10 krajcarjev na dan, moral je plačevati odstotke v rudniško skladnico (Bruderlage) tako, da mu je od dnevne mezde 80 ali 60 krajcarjev preostajalo le okoli 60 oziroma 40 krajcarjev. A to še ni vse. Rudniška blagajna ima tudi nekako »konsumno društvo«, pri katerem je vsak delavec moral jemati živež in blago, ki je bilo večinoma preležano in slabo. Ves zaslužek je romal v konsumno društvo in delavec konec tedna navadno ni dobil ničesar, živel je v največji bedi, akoravno je v premogovnih jamah slednji dan zastavljal svoje življenje. Nevoljo vzbujale so tudi globe, ki so se odmerjale kar po dva goldinarja, in pa to, da so samci sicer morali vplačevati v rudniško skladnico, a niso imeli od tega nikake koristi, nobene pravice . . . Zahteve delavcev niso pretirane. Oni zahtevajo, da se jim mezde za 20 odstotkov zvišajo (po drugih »Narodovih« poročilih za 50 ali 60 odstotkov), da se jim daje olje za luč, da jim ob nedeljah ne bo treba delati kakor doslej, da so tudi samci deležni dobrot in koristi rudniške skladnice in da smejo živež in blago kupovati tudi drugod, ne pa izključno pri »konsumnem društvu« . . . Dne 1. avgusta je dopisnik dodal še: »Zadnje moje poročilo mi je popolniti v toliko, da je zagorska in trboveljska raja poleg tega . . . zavezana tudi še plačevati stanovanje, ki je večinoma podobno beznicam, ter od neznatne svoje dnine nabavljati si tudi dinamit ter drugo strelivo, ki ga uporablja pri delu.«

»Slovenec z dne 3. avgusta je omenil, da so rudniški podjetniki nedavno prej uvedli »premnoge kazni v denarju ali globe«, in navedel primer, kjer se je delavcu »za en teden od mezde v znesku 2 goldinarja 40 krajcarjev odtegnilo 1 goldinar 60 krajcarjev v denarnih kaznih!«

Podatke o življenjskih pogojih slovenskih rudarjev v 19. stoletju je svoj čas zbral Melhior Čobal in nam jih podal v »Naših zapiskih« leta 1914.

Vedno ima smolo! Če bi nosil namesto zaščitnih čevljev šlem, bi mu kamen gotovo padel na prste

Tam beremo, da se rudarjem v začetku ni godilo tako slabo; ponudba delovne sile je bila pač zelo omejena. To se je spremenilo, ko so začele pritiskati v rudarska središča množice osiromašenih bajtarjev in gostačev, ki so poprej živeli od prevozništva in domače obrti. Po letu 1875 so podjetniki začeli zniževati rudarjem mezde in jih vse bolj priganjati k napornejšemu delu in k večji proizvodnji. Ob izplačevanju je prihajalo večkrat do izbruhov nezadovoljnosti, kadar so delavcem odtrgali veliko globo ali pa na akordu.

»Rudniški ravnatelji,« piše Čobal, »so imeli navado obešati ob pisalnih mizah pasje biče, v miznicah so pa imeli pripravljene samokrese. S pasjimi biči so odpravljali delavce, kadar so se prišli pritoževat zaradi nizkih plač. Samokrese so pa imeli pripravljene za tiste delavce, ki so odpovedali delo in odhajali trajno iz službe ob 15. in 1. vsakega meseca. Rudarji takrat niso poznali druge reakcije proti surovostim in šikanam, kakor da so odpovedali delo. Kdor je pa imel svojo delavsko knjigo v žepu in denar odštet, je za odhodnico oklofutal svojega predstojnika in mučitelja, celo ravnatelja.

Do večjega nasprotja je prišlo leta 1883 na rudniku Ojstro. Ta rudnik je dotlej pripadal nekemu podjetniku, po imenu Zorko, pod katerim se je delavcem godilo precej boljše kot na sosednih rudnikih v Trbovljah in Hrastniku. Navedenega leta je Trboveljska premogokopna družba pridobila ojstrški rudnik in vpeljala ravno iste razmere, kakor na svojih rudnikih na Slovenskem (prvi rudarski štrajk ali prvi štrajk industrijskega delavstva — opomba pisca), ki je trajal tri dni, a končal brez uspeha. Zatrla ga je politična oblast, ki je priskočila družbi s tridesetimi orožniki na pomoč. Odgnali so celo tolpo delavcev kakor roparje v zapor. Nekateri so bili kaznovani na več mesecev zapora. Trboveljska družba pa, ki je pridobila rudnike v času od 1880. do 1883. leta, se tudi teh izbruhov nezadovoljnosti ni ustrašila ter je stremela po vedno večjem dobičku. Akorde, pogojeno delo, je plačevala vedno nižje, delavce je vedno bolj izkoriščala. Delalo se je vsako nedeljo, tako da v njenem rudniškem revirju ni bilo nikake razlike med praznikom ali delavnikom.

»Življenje rudarjev je bilo vedno hujše. Neporočeni rudarji so prebivali v lesenih barakah po 100

Glejte! Sportnik ostane športnik

skupaj. Kuhali so po trikrat na dan koruzne žgance. Poročenim rudarjem, ki so imeli družine, je tudi teh primanjkovalo. Oblečeni so hodili tako, da bi bila razlika, kakor če bi primerjali sedanjega (leta 1914) slovenskega rudarja z Macedonci, ki hodijo v naše kraje robotat. Leta 1887 do 1889 so bile mezde po večini po 50 novcev (krajcarjev) na dan. Goldinarja sploh nihče ni zaslužil.« (»Naši zapiski«, XI., 1914, stran 249—251.)

Tako se je tedaj godilo rudarjem v trboveljskem revirju. Tako je postal trboveljski revir vozlišče najhujšega družbenega nasprotja na Slovenskem. Tam sta si stala nasproti najmočnejša kapitalistična družba v teh krajih na eni strani, in največja množica brezpravnih proletarcev na drugi strani.

Moderni rudniški veleobrat je osredotočil tu odvečne sinove kočarjev in gostačev iz skoraj vseh predelov slovenske zemlje ter pritisnil nanje s silnim pritiskom nečloveških pogojev.

Nenadoma so se pa do tedaj upognjena telesa ljudi delavskih množic zravnala. Namesto sužnja — robota je naenkrat stal tu nekdo drugi. V obrisu se je pokazala postava novega kladivarja — borca za preobrazbo družbenega stanja.

Hlapec Jernej je jel terjati svojo pravico!

Med zasedanjem Delavskega sveta rudnika Trbovlje—Hrastnik so sprejeli in potrdili zaključni račun podjetja za leto 1960

v Hrastniku
Šola za starše

Ta teden bodo v Hrastniku zaključili šolo za starše, ki je delovala v okviru Delavske univerze. Šola za starše je potekala v štirih oddelkih in so jo obiskovale predvsem žene.

Seminar za sekretarje OOZK

Že v petek je bila celodnevna seja v obliki seminarja za člane občinskega komiteja ZKS Trbovlje o temi »Zveza komunistov v komuni«. V torek in sredo, 4. in 5. aprila, je bil pa seminar o isti temi za sekretarje osnovnih organizacij, v sredo pa za sekretarje terenskih organizacij.

POTOVANJE V RAVENSBRÜCK

Pri občinskem odboru ZB NOV Trbovlje obstaja sekcija internirancev. Na zadnjem sestanku je sekcija razpravljala o svojem delu in bodočem programu. Odslej bodo interniranci delali po grupah ter zbirali in pisali spomine za arhiv Muzeja. Pripravili se bodo tudi na potovanje v Ravensbrück in organizirali več srečanj med interniranci.

20 LET REVOLUCIJE

Nepozabni Zofki

V letošnjem septembru bo poteklo že 20 let, odkar je nasilni okupator po »zaslugi« domačih izdajalcev odgnal v zapore iz obeh planinskih postojank na Partizanskem vrhu vse uslužbence, med katerimi je bila tudi dolgoletna oskrbnica planinske koče na Partizanskem vrhu — zaščitnica brezposelnih, mati vseh planincev, nadvse zavedna in napredna Slovenka ZOFKA ZAVRAŠEK s svojim nadebudnim sinkom Sašo, ki je prav tedaj dovršil 14 let. Ni ga starejšega planinca — smučarja ter ljubitelja narave v Zasavju, ki se ne bi hvaležno spominjal te dobre in blage žene in matere.

Bil sem priča med še živečimi prvo nedeljo, ko se je »zelena« nemška svojat prvič šopirila v Zofkini planinski koči. Ni hotela Nemcem streči, tudi ni marala njihovega denarja. »Strežem samo tistim, ki govore slovensko! Izginite tujerodci, da se ne posuši naša slovenska trava! Nismo vas klicali! Jaz sem Slovenka!«

In naša družba je morala zapeti: »Slovenec sem . . .«

Poudarjam, da je bilo to prvo nedeljo in da so bili »zelenci« v civilu.

Že pred vstopom Nemčije v vojno z ZSSR so se prvi borci zadrževali v okolici Partizanskega vrha. Zofka jim je bila prava mati. Pri njej se je zbirala vsa hrana zanje, dajala jim je poročila o gibanju takrat najbolj pobesnelih zelencev. Po »zaslugi« dveh domačih izrodkov je morala Zofka v začetku meseca septembra 1941. leta v zapore na žandarmerijo. Takoj tretji dan ji je sinko Saša v kruhu poslal žago za železo, da bi pobegnila iz zapora. To namero je naš slovenski žandar odkril ter se je Saša na naš opomin umaknil s Partizanskega vrha. Kmalu so ga prvoborci sprejeli v svoje vrste, kjer se je hotel maščevati za svojo mater in za vse krivice in nasilje okupatorja.

Zofka je umrla v taborišču Auschwitz v začetku leta 1942, njen sin Saša je pa kot vzorni borec — pionir padel pri jurišu na okupatorja sredi poletja 1942 na Menini planini.

Njun svetel lik skromnosti in poštenja ter ljubezni do slovenske zemlje in naše besede naj nam bo ob obujanju spominov na 20-letnico revolucije svetel vzgled in nepozaben na vse tiste, ki so darovali življenje za našo svobodo. Revirski in savinjski borci se bodo nepozabni Zofki in Sašu oddolžili letos s postavitvijo počitniškega doma ZB NOV na Vrheh, ki se bo imenoval po borcu Sašu.

S SEJE OBEH ZBOROV ObLO HRASTNIK

Perspektivni in letni družbeni plan sprejeta

Na zadnji seji obeh zborov občinskega odbora Hrastnik so ljudski odborniki razpravljali in sprejeli petletni perspektivni plan ter letošnji družbeni plan in proračun občine.

Kot je znano se bo družbeni bruto proizvod in narodni dohodek povečal v občini Hrastnik v petih letih za 85 % ali povprečno 16,6 % letno. To bo mogoče realizirati, ker bodo v tem času pričele z redno proizvodnjo rekonstruirane tovarne kot Steklarna, Kemična tovarna in papirnica.

Po razpravi in sprejetju perspektivnega plana občine — o tem planu smo poročali že v eni izmed prejšnjih številk našega tednika — so odborniki posegli še v razpravo o letošnjem družbenem planu hrastniške komune.

V letošnjem letu se bo ponovno povečal obseg proizvodnje v vseh gospodarskih panogah, potrebno pa se bo zavzeti tudi za povečanje produktivnosti kot osnove za hitrejši napredek. S tem v zvezi bo potrebno uvesti spodbudne načine delitve osebnih dohodkov po učinku dela ter uvajati spodbudnejše oblike nagrajevanja. Skladno s povečanjem produktivnosti dela pa je treba zagotoviti tudi naraščanje osebne potrošnje in družbenega standarda. Ta razvoj zahteva še nadaljnje povečanje vlaganj sredstev v stanovanjsko in komunalno dejavnost, za zgraditev šol in ustanov, za izobraževanje, izpolnitev zdravstvene službe ter tudi za razvoj na drugih področjih. Podjetja morajo v letošnjem letu posvetiti večjo pozornost uvajanju mehanizacije in avtomatizacije v delovnih procesih.

Po doseženih uspehih v letu 1960 bo porastel družbeni bruto proizvod na 8.853,000.000 dinarjev ali 7,5 % povečanje v primerjavi z lanskim letom. Skladno s porastom družbenega proizvoda se bo povečal tudi narodni dohodek na 4.029, 000.000 dinarjev ali 12 % več kot v letu 1960.

Po posameznih gospodarskih panogah pa se predvideva, da bo porast dosežen v industriji za 5,8 %, obrti 26,2 %, trgovini 14 % in gradbeništvu 9 %.

Investicijska politika bo v letošnjem letu temeljila na smernicah, ki jih je začrtal perspektivni plan občine Hrastnik. Ta predvideva poleg precejšnjih vlaganj investicijskih sredstev v gospodarske, tudi vlaganje v negospodarske namene. Skupno vložena investicijska sredstva za leto 1961 bodo znašala 2 milijardi 285 milijonov dinarjev.

Sredstva sklada za zidanje stanovanjskih hiš v znesku 204 milijonov dinarjev, se bodo uporabila predvsem za dovršitev začetih in za nove gradnje.

Za objekte družbenega standarda bodo v hrastniški občini namenili letošnje leto 521 milijonov dinarjev sredstev.

Fizični obseg proizvodnje se bo povečal v hrastniški komuni v primerjavi z letom 1960 za 5,2 %. Po posameznih strokah naj bi se povečal pri proizvodnji premoga za 4 %, nekovin za 8 %, v industriji gradbenega materiala za 8 % ter pri industriji papirja za 3 %.

V letu 1961 je predvideno povečanje kmetijske proizvodnje za 9 %. Glede na povečano proizvodnjo v kmetijstvu se bodo povečali tudi tržni viški, predvsem pri mesu. Pomembno vlogo pri povečanju kmetijske proizvodnje bosta igrala predvsem družbeni sektor in kooperacija z zasebnimi kmetovalci.

Na območju hrastniške občine deluje Splošno gradbeno podjetje, ki je sicer še mlado, pa vendar v veliki meri krije potrebe v stanovanjski gradnji. V letu 1960 je znašala realizacija 340 milijonov, letos pa predvideva podjetje 370 milijonov ali za 9 % več kot v minulem letu.

V letošnjem letu stoje pred tem podjetjem precejšnje naloge, saj bo moralo predvideno dograditi ali začeti z gradnjo približno 150 stanovanj.

V skladu z dosedanjim razvojem trgovskega omrežja in skupnega blagovnega prometa je predvideno, da bo trgovina povečala promet za 14,4 %, to je na 1.033,000.000 dinarjev, v gostinstvu pa se bo promet povečal za približno 8,2 %.

Stanje obrti, posebno uslužnostne, v hrastniški občini ne zadovoljuje potreb. Že družbeni plan občine za leto 1960 je opozoril, da je treba posvetiti večjo skrb vsem vrstam obrtne dejavnosti.

V letošnjem letu se predvidevajo precejšnja vlaganja za stanovanjsko izgradnjo, kakor tudi za izgradnjo objektov družbenega standarda. Zaradi tega bodo morala obrtna podjetja izkoristiti vse možnosti za povečanje obsega proizvodnje, posebno pa kvalitete svojih izdelkov.

Oba zbora občinskega ljudskega odbora bosta sprejela na svoji seji tudi proračun občine za leto 1961.

IZ HRASTNIKA

Seminar za predsednike in sekretarje

V Hrastniku je bil prejšnji teden zaključen seminar za predsednike in sekretarje krajevnih organizacij SZDL. Na njem so razpravljali o V. kongresu SZDL Slovenije, o II. plenumu ZO SZDL Jugoslavije, o nalogah Socialistične zveze v zvezi z novimi gospodarskimi spremembami, o krepitvi organov upravljanja, o metodah dela krajevnih organizacij SZDL, o ureditvi prostorov in tekočih nalogah krajevnih organizacij.

V zvezi s proučevanjem novih gospodarskih predpisov bodo sklicani v dneh od 11. do 16. aprila sestanki po vseh krajevnih organizacijah, na katerih bodo govorili delegati V. kongresa SZDL Slovenije. Razen članov odbora krajevnih organizacij in podružnic bodo vabljeni na sestanke tudi odborniki ObLO, člani KO oz. stanovanjskih skupnosti ter člani vseh odborov organizacij in društev na območju organizacije Socialistične zveze.

O novih gospodarskih ukrepih bodo razpravljali tudi na sestankih sekcij, raznih posvetovanjih in na sestankih v vseh sindikalnih podružnicah.

Ob zaključku seminarja je bilo sprejetih več konkretnih sklepov za nadaljnje uspešno delo krajevnih organizacij Socialistične zveze.

Priprave za praznovanje 1. maja

V hrastniški občini je bil razgovor s predsedniki in sekretarji krajevnih organizacij SZDL o proslavi 27. aprila in 1. maja.

Dogovorili so se, da bodo po vseh krajevnih organizacijah slovesne seje odborov, v Radečah, Zidanem mostu, na Dolu in v Hrastniku pa tudi proslave s kulturnim programom.

1. maj bodo v letošnjem jubilejnem letu še posebno slovesno proslavili po vseh delovnih kolektivih, šolah in vaseh.

V delovnih kolektivih bodo proslave pripravile sindikalne podružnice, v vaseh pa krajevne organizacije SZDL.

Kadrovska utrditev komisij

Na seji izvršnega odbora občinskega odbora SZDL Hrastnik so razpravljali o programu dela komisij pri občinskem odboru SZDL in jih v celoti potrdili. Ugotovili so, da se komisije uveljavljajo in da bodo v veliko pomoč delu občinskega odbora Socialistične zveze. —

Največ uspeha v dosedanjem delu so pokazale komisije za družbeno upravljanje, za družbeno upravljanje žensk in komisija za sodelovanje z organizacijami in društvi. Komisija za politično in idejno vzgojno delo ima dober program dela, vendar jo bo treba kadrsko učvrstiti, ker dosedanji člani ne čutijo dovolj odgovornosti do dela.

Dobro obiskani zbori volivcev

Zadnji zbori volivcev v času od 20. do 26. marca so bili zelo dobro obiskani in kvalitetni. Interes za zbore je bil večji kot kdajkoli poprej, zato lahko zapišemo, da so bili sedanji zbori volivcev med najboljšimi.

Na vseh zborih so razpravljali o perspektivnem planu 1961—1965 ter o družbenem planu in občinskem proračunu za leto 1961. Volivci so pred sklicanjem zborov volivcev prejeli informativni Bilten z objavljenim gradivom, kar je nedvomno povečalo interes volivcev za sedanje zbore. Na zborih volivcev na vasi so izvolili nove krajevne odbore, ki so številčno in kadrovsko močnejši, kar daje zagotovilo, da bodo na svojem področju dobro delali. To je pomembno zlasti sedaj, ko se na krajevne odbore prenašajo nove pristojnosti, pa tudi večja finančna sredstva, s katerimi bo treba smotrno gospodariti.

Občni zbori sindikalnih podružnic končani

Pretekli teden so v občini Hrastnik zaključili z občnimi zbori sindikalnih podružnic, ki so bili bolje pripravljeni kot lani. Na njih so največ razpravljali o novih gospodarskih spremembah, o nagrajevanju po učinku in o odnosih v posameznih delovnih kolektivih. Člani se vse bolj zavedajo, da je prav od njih odvisno, kako se bo njihovo podjetje razvijalo, napredovalo in gospodarilo.

Pred novimi vodstvi sindikalnih podružnic stoje odgovorne naloge, ki jih bodo le z aktivnim delom vseh članov lahko opravili. Razen novega vodstva so pa sindikalne podružnice izvolile tudi delegate za občinsko konferenco, ki bo predvideno v drugi polovici tega meseca.

Člani sindikalne podružnice IB so zborovali

Med uspešne letošnje občne zbore sindikalnih podružnic lahko prištevamo vsekakor tudi občni zbor sindikalne organizacije pri Investicijskem biroju v Trbovljah in to predvsem glede na tehtnost nakazane in obravnavane problematike ter nalog sindikalne podružnice. Nešteti važni momenti v zvezi z gospodarjenjem v podjetju, vloga kolektiva kot samoupravnega organa v tej ustanovi, delitev dohodka podjetja itd. so pokazali, da je sindikalna podružnica našla svoje mesto v tej gospodarski organizaciji. Na občnem zboru so bile jasno nakazane letošnje naloge podružnice tako glede že omenjenih vprašanj kakor tudi v zvezi z izobraževanjem kadra v podjetju, stanovanjskim problemom članov kolektiva in podobno.

Tudi glede nagrajevanja dela v tej ustanovi je bil napravljen pomemben korak naprej. V letu 1959 je bilo 77 % zaposlenih nagrajeno po delu in 22 % v režiji, lansko leto je pa bilo že 88,16 % nagrajenih po delu in le še 11,84 % po času.

Število zaposlenih se je glede na naraščajoče potrebe povečalo 100 %, in sicer od povprečno 27 v letu 1959 na 54 v letu 1960, medtem ko je trenutno v tej vrsti gospodarski ustanovi 63 zaposlenih.

OBISK NA OSEMLETKI »IVANA CANKARJA« V TRBOVLJAH

Nepozabno srečanje s Francetom Bevkom

— Svoj čas sem vam obljubil, da vas bom obiskal. Prišel bi v . . . Tako se začenja pismo, ki ga je pretekli teden napisal znani slovenski pisatelj, France Bevk, pionirjem osemletke »Ivan Cankar« v Trbovljah.

Četrti razred, ki ga je povabil, se je spremenil v pravi čebelnjak. Vse misli so se sukale okoli pisatelja, njegovega »Tatiča«, »Pesterne«, »Pastircev« in drugih priljubljenih mladinskih knjig. Dokončali so razredni časopis (tega mu bodo podarili), uredili razred in ga pričakovali.

Prvi april, okoli pol devetih. V razred je stopil France Bevk. Pionirji so vstali in pozabili sesti — od presenečenja. Potem so sedeli v klopeh tiho kot miške in ga napeto opazovali. Kljub deževnemu vremenu, ki napravlja razrede tako puste in dolgočasne, tega ni bilo opaziti.

Ker se niso poznali, so se najprej predstavili. Najprej pionirji gostu. Kako? Brali so svoje skromne literarne sestavke, vmes pa zaigrali na piščalko in violino. Pisatelj je takoj spoznal Matejo in njenega »Zamorčka«, Slavčita s »Pogovorom med vnukom in dedom«, Mirka z »Račko Tačko« in še druge. Devet otrok mu je predstavilo vse male Trboveljčane.

Na kraju je pisatelj vzdihnil: »Saj ste pravi umetniki! Sami pesniki, pisatelji, glasbeniki.«

Pionirji niso mogli verjeti svojim ušesom. Potem so napeto poslušali, ko jim je bral svojo črtico »Medved«. Samo ropot in hupanje motornih vozil je včasih motilo tišino.

Po končani zgodbi o »Medvedu«, ki ni bil takšen kot pes in tak kot mačka, so se pogovarjali o tem in onem.

Kaj je zanimalo pionirje? Kako je postal pisatelj, kdaj piše, koliko napiše, kaj rad bere, kako je bilo v partizanih itd. Tako so zvedeli, da mnogo dela. Veliko piše. Eno stvar napiše večkrat, da je boljša in boljša. Da rad prebira Gogolja in Tolstoja, Prešerna in Gregorčiča. Da se zelo rad spominja otroških let in je že skoraj vse dogodke, prijetne in neprijetne, napisal. Da je v partizanih doživel veliko stvari in da je tudi siten, kadar ga motijo, ko piše. Kaj je napisal in kaj ima še v načrtu? Okoli sedemdeset knjig ima že za seboj, od teh dvajset za mladino. Nazadnje je izdal »Slepo ulico« — knjigo za odrasle. In zdaj nima dosti časa, ker piše mladinsko povest »Učiteljica Breda«. Ta bo govorila o učiteljici, ki jo dobe fašisti, rešijo jo pa njeni učenci. Tudi novo lutkovno igrico bi rad dokončal.

»Veliko moram še napisati. Pa še sto let ne bom dokončal,« in se hudomušno nasmeje vedno mlad pisatelj.

Še ne bo konca vprašanj? Ne še. Drago bi rad vedel, če so junaki njegovih knjig res živeli, in nekoga zanima, kaj bi rad postal, če bi bil še enkrat mlad. — Učitelj, časnikar in pisatelj.

Pisatelj potrpežljivo in z veseljem odgovarja. Na kraju obljubi, da se bo še oglasil. Letos ne. Se veliko je pionirjev, ki bi ga radi videli. Dotlej pa se bodo pozdravili s kakšnim pismom, kajti zdaj se poznajo.

Potem so se v domu Svobode zbrali še ostali pionirji iz osemletke. Nobeni šolski proslavi niso sledili s tako pozornostjo kot pisatelju, ki je prebral odlomek iz svoje najnovejše mladinske knjige »Ognjeni krst Gregca Petelinčka«.

Vse prehitro je potekel čas, ki ga pionirji ne bodo pozabili. Vse raje bodo posegli po Bevkovih knjigah. Zdaj ga poznajo, ga občudujejo in ga imajo radi.

M. B.

Pisatelj France Bevk med učenci osemletke »Ivan Cankar« v domu Svobode, Trbovlje II

02 SPOROČA

TRBOVLJE

Dne 25. marca ob 10.55 se je dogodila prometna nesreča na Vodenski cesti v Trbovljah. Voznik motornega kolesa Maks Obolner je vozil z motorjem S-4598 iz smeri Trga revolucije proti železniški postaji z zmerno hitrostjo. Pri gostilni Zavrašek se je srečal s tovornim avtomobilom in istočasno opazil na desnem pločniku starejšo žensko, ki je gledala v tovornjak. Ko je tovornjak peljal mimo ženske, je le-ta stopila s pločnika na cestišče, ne da bi se prepričala, če je cesta prosta. Ker je bil motorist že blizu nje, se ji je umaknil na levo, z desnim koncem je pa trčil vanjo in jo podrl na tla.

Pri padcu je ženska dobila lahek pretres možganov in izpah leve roke v ramenu. Poškodovani je bila takoj nudena pomoč in so jo prepeljali v bolnišnico v Trbovljah.

Dne 27. marca je okrog 16.00 izbruhnil požar pod Partizanskim vrhom ob potoku Bevčica v gozdu, ki je last Petra Kolirja s Kleka. Do požara je prišlo zaradi neprevidnosti pri čiščenju travnika. Travnik je čistila Marija Kolir, gospodinja s Kleka, ki je zažigala grmičevje in suho travo. Ker je bilo vreme vetrovno, se je požar razširil s travnika v gozd tako močno, da Kolirjeva ni bila v stanju, da ga pogasi ali lokalizira. Zaradi tega je hitela domov in obvestila PGD Klek o požaru.

Hitra intervencija gasilcev je pripomogla, da ni nastala večja škoda.

LITIJA

V sredo, 29. marca, ob 10.35 je Štefka Bučar iz Reka gozda vozila s kolesom po poljski poti v smeri ceste Litija—Šmartno. Pred prihodom na cesto se pa imenovana ni prepričala, če je cesta prosta, in je tako zavozila v osebni avto S-135590, ki ga je vozil Igor Kramar iz Ljubljane.

Na srečo se je Štefka Bučar pri nezgodi le laže poškodovala, na vozilih je pa bilo za okoli 2000 din škode.

Istega dne je ob 17.30 vozil Albin Simončič iz Sp. Loga motorno kolo po cesti Litija—Zg. Log brez vozniškega izpita. Na Grbinu je imenovani s prekomerno hitrostjo zavozil na gramoz in padel. Pri padcu se je laže poškodoval, na vozilu je pa za okoli 1000 din škode.

V petek, 31. marca, je ob 5.25 iz lokomotive potniškega vlaka Zidani most—Ljubljana iskra odletela v gozd Svibno, last KZ Litija in povzročila požar. Pogorelo je 1 ha gozdne površine in znaša škoda okoli 60.000 dinarjev.

Občinski center za strokovno izobraževanje v Trbovlj[illegible]

V okviru oddelka za splošno in strokovno izobraževanje pri trboveljski Delavski univerzi so te dni sklenili ustanoviti občinski center za strokovno izobraževanje.

Njegov namen je, da povezuje delo izobraževalnih centrov gospodarskih organizacij oziroma je namenjen vsem gospodarskim organizacijam, ki nimajo svojih izobraževalnih centrov in se poslužujejo omenjene ustanove.

Naloge centra so, da organizira seminarje, tečaje in podobne oblike za strokovno usposabljanje delavcev in uslužbencev. Na zahtevo podjetij bo center ob njihovem sodelovanju s svojim strokovnim kadrom izdelal profile za posamezne poklice, grupe delovnih mest in za posamezna delovišča.

Delovno področje centra se bo posebej razmejilo v Pravilniku o delu centra, ki naj bi ga sprejele v njem včlanjene gospodarske organizacije.

Po zamisli bo center lahko odigral pomembno vlogo pri sistematičnejšem izobraževanju kadrov v gospodarstvu ter morda tudi v javni upravi in ostalih družbenih službah.

Razpoložljivi strokovni kader pa bo lahko uspešno pomagal vsem tistim podjetjem in ustanovam, ki nimajo na razpolago kadrov za izdelavo izobraževalnih programov ter za izvedbo potrebnih oblik kakor tudi pri združevanju podobnih oblik izobraževanja v občini.

Center bo ob dobri organizacijski obliki verjetno lahko uspešno služil svem zasavskim občinam oz. gospodarskim organizacijam na tem področju.

RAZSTAVA KNJIG JE ODPRTA

V veliki veži Delavskega doma v Trbovljah so v soboto popoldne odprli razstavo knjig, ki jo je organizirala DZS. Razstava je odprta še danes in jutri, v petek, ko jo bodo zaključili.

V četrtek, 6. aprila, bo v zvezi z razstavo knjig ob 18.30 v predavalnici Delavskega doma literarni večer, na katerem bodo brali svoja dela domači pisatelji in pesniki, med njimi Tone Seliškar in Janez Menart, avtor knjige »Časopisni stiki«. Navzoči pisatelji in pesniki se bodo na svoje knjige, ki jih bodo obiskovalci kupili na razstavi z 10-odstotnim popustom, podpisali v spomin.

Trboveljčani! Oglejte si še te dni razstavo in polnoštevilno obiščite literarni večer.

Strelska družina STT v počastitev 27. aprila

Strelci strelske družine Strojne tovarne Trbovlje bodo izvedli v počastitev dneva ustanovitve OF in istočasno v imenu STT že v tretjič tradicionalno množično tekmovanje z zračno puško za prehodni pokal tovarne.

Kosanje v streljanju bo 23. aprila od 7.30 dalje do 12. ure na strelišču strelske družine STT pri osemletki na Vodah v Trbovljah.

Prehodni pokal STT je leta 1959 osvojila Strelska družina »Franc Fakin« iz Trbovelj. Leta 1960 si ga je priborila Strelska družina »Olympia« iz Ljubljane.

Tega velikega tradicionalnega tekmovanja se bodo udeležile razen ekip iz Zasavja tudi strelske družine industrijskih središč Ljubljane, Celja in Maribora.

Vljudno vabimo strelce kakor tudi ljubitelje strelskega športa, da se polnoštevilno udeleže tega slavja v počastitev dneva ustanovitve OF.

Odbor strelske družine STT

OD SREDE DO SREDE

Obveščevalec

VABILO

Odbor podružnice društva upokojencev Trbovlje vabi vse svoje člane, da se zanesljivo udeleže občnega zbora, ki bo v torek, 11. aprila 1961 ob pol deveti uri dopoldne v kino dvorani Delavskega doma v Trbovljah. Odbor

MALI OGLASI

Vdovec, nad 60 let star, na malem posestvu — išče žensko nad 50 let za stalno, najraje kako upokojenko. Naslov v upravi lista.

●

Prodam stavbeni les (špirovce, 12 kosov). Kozina, Trbovlje, Ulica 1. junija 8.

●

Ugodno prodam motorno kolo znamke NSU, 124 ccm, po nizki ceni. Naslov v upravi lista.

PREKLICI

Preklicujem žaljivke, ki sem jih izrekla zoper Pavlo Rems, Trg Svobode 22. Ljudmila Ule, Trg Svobode 26.

●

Preklicujem govorice, izrečene Jožefu Pečniku, Dobrna 10, kot neresnične. Ivan Mak, Trbovlje.

KINO

Kino »Delavski dom« v Trbovljah: 6. aprila ital. barv. cin. film »HREPENENJE«; 7. do 10. aprila jugoslov.. film »PARTIZANSKE ZGODBE«; 11. do 13. aprila franc. barv. CS film »ZAKLAD Z OBALE DURANCE«.

Kino »Svoboda II« v Trbovljah: 7. do 10. aprila nemški barv. film »PETROGRAJSKE NOČI«; 11. do 13. aprila »PROGRAM RISANIH FILMOV; 14. do 21. aprila franc. barv. cin. film »NESREČNIKI« — (I. in II. del).

Kino »Svoboda - Zasavje« v Trbovljah: 7. do 10. aprila jugoslov. barvni film »ZLE PARE«; 14. do 17. aprila angleški barvni film »ZVEZDA INDIJE«.

RADIO

ČETRTEK, 6. aprila

10.15 Zvočna panorama; 11.15 Dve ruski popevki; 12.00 Narodni pevci z Avgustom Stankom; 13.30 Zveneče kaskade; 13.50 Poje Ljubljanski oktet; 16.00 Pol ure z zabavnimi zbori; 17.00 Lokalni dnevnik; 17.15 45 minut turizma in melodij; 18.45 Ljudski parlament; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 7. aprila

9.20 Za kratek čas igrajo Štirje fantje; 10.35 Glasbene razglednice; 11.30 Človek in zdravje; 12.00 Igra Kmečka godba; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.30 Pet pevcev — pet popevk; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Hlebec kruha; 16.00 Petkovo glasbeno popoldne; 17.25 Od plesišča do plesišča; 18.30 Tako pojo in igrajo tuji narodi; 20.00 Zabavni orkester Dolf van der Linden; 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled.

SOBOTA, 8. aprila

9.25 Vedri zvoki; 10.55 Dve ameriški popevki; 12.00 Instrumentalni ansambel Srečka Dražila; 12.25 Zabaven opoldanski spored; 13.30 Po domače vam igrajo mali ansambli; 14.20 Šport in športniki; 16.00 Popevke in vedri ritmi; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.30 V planinski koči; 20.00 Vsakemu nekaj; 21.00 Za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 9. aprila

8.00 Mladinska radijska igra — F. Kumer: Trinajst nas je bilo; 8.40 Z zabavno glasbo v novi teden; 10.00 Še pomnite, tovariši — Mirko Pleiweis: Največje priznanje; 10.45 Spoznavajmo svet in domovino; 11.45 Orkester Mantovani; 13.30 Za nalo vas; 15.30 Kar radi poslušate; 16.00 Humoreska tega tedna — Mirko Trillerr Dve veseli; 16.404 Peli so jih mati moja (Slovenske narodne pesmi); 17.00 Radi bi vas zabavali; 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila; 20.05 Izberite melodijo tedna; 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku.

PONEDELJEK, 10. aprila

10.15 Iz dežele v deželo; 11.30 Za otroke; 12.00 Petnajst minut z Zadovoljnimi Kranjci; 12.25 Zvočni kaleidoskop; 13.50 Majhni ansambli; 15.40 Naši popotniki na tujem — Leopold Šolc: Čudoviti promet na Švedskem; 17.00 Lokalni dnevnik; 18.00 Športni tednik; 18.50 Človek in zdravje; 20.00 Glasbeni variete.

TOREK, 11. aprila

9.40 Vokalni kvintet Kranjčani; 11.30 Deset minut iz naše beležnice; 12.00 Z Božom in Miškom in Vaškim kvintetom; 12.45 Pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Steriča; 13.30 Zabavni potpuri; 16.00 Iz fonoteke za zabavno glasbo; 17.15 Razgovor z volivci; 18.20 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 18.45 Izobraževalni obzornik; 20.00 Koncert zbora in orkestra italijansko-švicarskega radia in zbora edinburške univerze.

SREDA, 12. aprila

9.15 Za vsakogar nekaj; 11.30 Za cicibane; 12.00 Obiskal vas bo oktet bratov Pistnet iz Jasi; 12.25 Zabaven opoldanski spored; 14.35 Hitri prsti; 14.40 Stara knapovska suita in druge pesmi Radovana Gobca; 16.00 Koncert po željah poslušalcev; 17.30 Pevka Olivera Marković; 20.00 Evgen Suchon: Vrtinec.

PROGRAM DELAVSKE UNIVERZE V TRBOVLJAH

V četrtek, 6. aprila 1961 ob 19. uri v klubu Svobode Trbovlje II v okviru Svetovnega dne zdravja — predavanje dr. Majdič Cvete — »Nekaj o notranjih boleznih«.

V petek, 7. aprila 1961 bo ob 19. uri v sindikal. domu na Dobrni za teren Dobrne predavanje Toneta Bantana »Praktični nasveti za vrtičkarje«.

V nedeljo, 9. aprila 1961, bo ob 16. uri v osnovni šoli Čeče v okviru Svetovnega dne zdravja predavanje dr. Mihaele Drnovškove — »Prehrana v zdravju in bolezni«.

V ponedeljek, 10. aprila 1961, bo ob 18. uri v jedilnici internata Rudarske šole na Gvidi za teren Suštarjeve kolonije in Ribnika predavanje Toneta Bantana »Praktični nasveti za vrtičkarje«.

Enako predavanje bo tudi v sredo, 12. aprila 1961 ob 18. uri, in sicer v sindikalnem domu rudniškega obrata Trbovlje za teron Hohkrautove kolonije.

GIBANJE PREBIVALSTVA

LITIJA

ROJSTVA: Hedvika Zupan je rodila sina.

POROKE: Stanislav Strnad, železničar, Zidani most 35 in Ljudmila Boritnik, uslužbenka iz Litije — Ponoviška 14; Janez Brenčič, delavec, Litija — Ponoviška 9 in Leopoldina Obolnar, gosp. pomočnica, Litija — Sitarjevška 6.

SMRTI: Pavel Bajde, Ponoviče, star 50 let; Franc Tomše, Gradišče, star 78 let; Katarina Muzga, Sitarjevška 19, stara 63 let; Martin Bebar, Savs, star 58 let; Ernest Sodnik, Levstikova 5, star 56 let; Marija Keržan, Graška 15, stara 58 let; Ivana Eržen, Podlentjur 16, stara 62 let.

HRASTNIK

ROJSTEV ni bilo.

POROKE: Ivan Jutrša, cizeler, Hum na Sotli 39 in Milena Kmetič, vzgojiteljica, Hrastnik 177.

SMRTI ni bilo.

BREZICE

ROJSTVA: Cecilija Hode, Globoko 71 — hčerko; Jožefa Strucl, Bojsno 36 — sina; Marija Petan, Sela 92 — sina; Hermina Novosel, Perišče 2 — hčerko; Nada Jurečič, Cerklje 50 — hčerko; Ana Kovačič, Pečice 50 — hčerko; Rozalija Vimpolšek, Gor. Lenart 37 — sina; Jožefa Stopar, Konjsko 7 — sina.

POROK ni bilo.

SMRTI: Vinko Jurenčič, upokojenec, Trstenik 45, star 54 let.

SEVNICA

ROJSTVA: V mesecu marcu je bil rojen (na domu) 1 deček.

POROKE: Anton Tajnikar, tehnik iz Avstralije in Ivanka Romih, delavka iz Ledine; Alojz Flajs, uslužbenec iz Hinja in Danijela Borin, delavka iz Pijavic; Franc Mencin, delavec iz Gabrijel in Albina Glušič, delavka iz Gabrijel; Stanislav Zupančič, uslužbenec iz Sevnice in Marija Ogrin, učiteljica iz Sevnice; Alojz Barovič, kovaški pomočnik iz Sevnice in Terezija Zidar, knjigovodkinja iz Stolovnika 45; Rudolf Šircelj, delavec iz Šmarja in Jožefa Golob, delavka iz Vrha pri Boštanju; Jernej Imperl, rudar iz Velenja in Rozalija Cerar, gosp. pomočnica iz Pokleka nad Blanco; Jože Mirt, posestnik iz Krajne brde in Albina Omerzel, poljedelka iz Blance.

SMRTI: Neža Levak, upokojenka, Arto 13, stara 95 let; Ana Bartol, poljedelka, Arto, stara 87 let; Franc Dimc, upokojenec, Arto, star 80 let; Martin Ulbl, upokojenec, Sevnica, star 78 let; Marija Vrtačnik, gospodinja, Podgorje 18, stara 76 let.

TRBOVLJE

ROJSTVA: Marija Pušnik, Hrastnik — hčerko; Alojzija Pergar, Trbovlje — sina; Pavlina Mežič, Trbovlje — sina in hčerko; Mara Erker, Trbovlje — sina; Alojzija Jordan, Trbovlje — hčerko; Alojzija Juvan, Zagorje — hčerko; Ljudmila Glavač, Trbovlje — hčerko; Danica Čretnik, Trbovlje — sina; Ankica Mejač, Hrastnik — hčerko; Anica Perme, Trbovlje — hčerko; Justina Sirše, Trbovlje — hčerko; Jožefa Ščurek, Zgornje Jezersko — hčerko; Amalija Šenkiš, Trbovlje — hčerko; Ema Vovk, Trbovlje — hčerko; Frančiška Repovž, Podkum — hčerko; Viktorija Bevc, Hrastnik — sina; Justina Salobir, Zagorje — sina; Vera Jereb, Trbovlje — sina; Ljudmila Starman, Trbovlje — hčerko; Jožefa Kovač, Zagorje — hčerko; Marija Bricl, Trbovlje — sina.

POROKE: Ivan Kutnjak, strugar, Trbovlje in Marija Cestnik, delavka, Trbovlje; Stanislav Skočir, rudar, Trbovlje in Marija Miklavc, pletilja iz Zagorja.

SMRTI ni bilo.

REZERVIRANO ZA ŠPORT

Tedenski športni pregled

Plenarno zasedanje ŠD „Rudar"

V nedeljo, 2. aprila, je bilo plenarno zasedanje ŠD »Rudarja« v Trbovljah. Udeleženci zasedanja so razpravljali o najpomembnejših vprašanjih športnega društva.

V razpravi so zlasti dali poudarek važnosti ideološko političnega dela med športniki. V ta namen je ustanovljen sekretariat komunistov - športnikov. Udeleženci plenuma so nadalje ugotovili, da so finančna sredstva, ki se stekajo v klubsko blagajno, premajhna, da bi društvo športno kvalitetno raven svojih članov dvignilo.

V ospredju so bila pereča vprašanja društva, kot na primer: finančno stanje, graditev športne hale, graditev zimskega plavalnega središča ter ureditev nujno potrebnih športno družabnih prostorov.

Finančno stanje društva ni najboljše — namreč denarna sredstva, ki jih društvo dobi s prodajo vstopnic ob prireditvah, so premajhna, da bi zadostovala vsem potrebam društva. V ŠD »Rudarja« je vključeno 10 športnih sekcij z 940 aktivnimi člani. Finančna pomoč, ki jo dajejo trboveljska podjetja društvu, pa ne zadostuje za vse potrebe. Zaradi tega mora društvo večkrat prositi za dotacije.

Nujno potrebna bi bila v kraju športna hala. Kajti le tedaj bi bilo mogoče športnikom, da bi lahko celo zimo trenirali in da se ne bi več dogodilo, kot je bilo to večkrat doslej, da športniki v spomladanskem delu tekmovanj niso imeli potrebne kondicije. Le na ta način bi potem lahko tudi dvignili kvaliteto tekmovanj in omogočili množičnost.

Prav tako je potrebno, da bi v Trbovljah čimprej zgradili zimski bazen. Vsi vemo, koliko truda in požrtvovalnosti je bilo treba in koliko je je le vedno treba, da so plavalci dosegli tolike uspehe. Hvalimo se: naša plavalna ekipa je ena od najboljših v Sloveniji. Ženska ekipa je pa daleč najboljša, saj so naše plavalke dosegle 13 prvih mest!

Toda ob tem našem hvaljenju ne pomislimo, da plavalci ne bodo mogli več dolgo zdržati doseženih uspehov. Če to hočemo, je potreben plavalni trening skozi vse leto in ne samo dva ali tri mesece.

Društvo bi moralo prav tako dobiti športno družabne prostore.

Udeleženci so razpravljali tudi o dosedanjem povračilu »izgubljenih kalorij«. Dosedanja hranarina se je pokazala kot zgrešena, saj so številni športniki za denar, ki so ga dobili, raje kupili kaj drugega, kot pa da bi ga uporabili za dobro prehrano. Dosedanjo hranarino bodo zamenjali za nudenje toplih obrokov po treningu in po tekmi.

Da bi se lahko dvignila kvaliteta športne dejavnosti, je ŠD »Rudar« pripravljeno, da v sodelovanju z občinskim odborom za telesno vzgojo štipendira dva do tri najboljše športnike na Višji telesnovzgojni šoli, ki bi potem postali profesionalni trenerji. Dosedanji trenerji ne morejo posvetiti zadostne skrbi športnikom, ker so v službi, trenerska dela pa vrše v svojem prostem času. Seveda pa ta čas ne zadostuje za uspešno opravljanje vseh trenerskih dolžnosti.

Slovenska conska nogometna liga

Samo točka za Rudarja

RUDAR : KRIM 0:0

Takšne igre in še posebej takšnega rezultata ljubitelji nogometa v nedeljo gotovo niso pričakovali. Ne mislimo podcenjevati nižjeplasiranega Krima, temveč bi se opirali tu zgolj na dejstvo, da je Rudar v zadnjih dveh kolih pokazal zadovoljivo igro s solidno obrambno igro ter nevarnimi napadi. Tako je zasluženo slavil zmago proti Soboti in iz Ljubljane odnesel točko. Žal pa to pot Rudar ni ponovil igre prejšnjih kol. Res, da je bila terenska premoč Rudarja očitna domala vseh 90 minut, toda enajstorica je zaigrala dobro samo v polju, medtem ko je napad z mehko in ležerno igro omogočil požrtvovalni obrambi Krima, da je očuvala svojo mrežo nedotaknjeno. Tako je moštvo Krima, ki je prišlo v Trbovlje verjetno brez vsakega upanja na kakršen koli uspeh, odneslo točko iz Trbovelj. Rudarju pa je ta neuspeh povzročil padec na lestvici, saj se je preselil iz drugega na četrto mesto.

RUDAR je igral v naslednji postavi: Zagorc, Pristov, Deželak, Kisovec, Šorel, Zibret, Irt, (Sušnik), Breznikar, Knavs, Halilagič, Opresnik.

Sodnik Pliberšek iz Maribora je sodil dobro.

V predtekmi so mladinci Rudarja v zanimivi in požrtvovalni igri zasluženo premagali Krim z 2:0 (1:0). Oba gola je dosegel Vodenšek.

KOKOMET

Radeče : Zagorje 30:19

Po odlični igri so izredno požrtvovalni in borbeni Radečani zasluženo premagali dobro ekipo Zagorja z rezultatom 30:19.

Radečani so hkrati nadigrali goste in zasluženo zmagali.

NOGOMET

Radeče : Svoboda (Kisovec) 6:2

Radečani so se uspešno revanžirali nedeljskemu porazu v Kisovcu in so pred 500 gledalci zasluženo premagali Svobodo iz Kisovca z rezultatom 6:2 (3:1).

Najboljši pri domačih so bili: Breznikar v obrambi ter Martinšek in Brvar na desnem krilu.

Rokometno prvenstvo LRS

Preteklo nedeljo so prišli tudi rokometaši tekmovanje v spomladanskem delu ligaškega prvenstva. Rudar, ki je prezimil na drugem mestu za dve točki slabši kot prvoplasirani Odred iz Ljubljane, vstopa v letošnje tekmovanje malce oslabljen. Predvsem zaradi nestalne forme celega moštva pa njihova pričakovanja za najvišji naslov niso največja.

V prvem kolu je Rudar nastopil v Brežicah. Tekma je bila zanimiva le največ zaradi tega, ker je Rudar zaigral taktično dobro in z dvema pivot-napadalcema zasluženo zmagal. Tekmo je odlično vodil sodnik Mihajlovič iz Ljubljane.

Končni rezultat: Brežice : Rudar 23:30 (14:16).

Gole so dosegli za Rudarja: Škrinjar 10, Ačkun 9, Klančišar 6, Juvan 2, Zagar 2, Plevčak 1, za Brežice pa: Knežević 11, Dobrilek 3, Krivokapič 3, Pintar 2, Bolde 2, Šnajden 1, Oruc 1.

Ljubljanska nogometna podzveza

RUDAR, PROLETAREC, BRATSTVO BREZ TOČK

GRAFIČAR (Ljubljana) : PROLETAREC 2 : 1 (0 : 1)

Proletarac tudi na domačem igrišču ni mogel več kot spraviti poraz proti Grafičarju, ki je bil tehnično bolje moštvo kot domači. Proletarec je sicer nadoknadil tehnične pomanjkljivosti s požrtvovalno igro, vendar je bilo to premalo. Edini gol je Proletarec dosegel po Prazniku iz 11-metrovke. — Sodnik Oven je sodil dobro. — V predtekmi so mladinci Grafičarja premagali mladince Proletarca z 1 : 0.

KAMNIK : RUDAR (Hrastnik) 1 : 0

Hrastniški Rudar je gostoval v Kamniku, vendar ni uspel, predvsem po zaslugi slabega sodnika, zaradi česar je vodstvo Rudarja po končani tekmi vložilo protest. Edini gol tekme je padel v 30. minuti prvega polčasa. Sodnik Zec je večkrat odkodoval goste. — V predtekmi so mladinci obeh moštev igrali neodločeno 2 : 2.

LITIJA : BRATSTVO (Hrastnik) 3 : 2 (3 : 1)

Na igrišču Litije se je odigrala tekma med Bratstvom iz Hrastnika in domačo Litijo. Po zanimivi igri so imeli Litijani več sreče in zmagali z enim golom razlike. Rezultat 3:2 v korist Litije je realen.

LESTVICA PO IV. KOLU, toda nepopolna

Grafičar	15	13	1	1	34 : 5	27
Papirničar	14	10	3	1	27 : 13	23
Rudar (H.)	15	10	1	4	37 : 17	21
Bratstvo	15	6	4	5	32 : 24	16
Kočevje	14	5	4	5	26 : 21	14
Kamnik	15	5	4	6	18 : 29	14
Litija	15	5	3	7	26 : 26	13

Srednješolsko prvenstvo v orodni telovadbi

V petek, 31. marca, je bil v telovadnici Partizana v Trbovljah dvoboj ženskih vrst Ekonomske šole in Gimnazije v orodni telovadbi. Tekmovale so na dvovišinski bradlji, preskoku čez kozo in v talni telovadbi.

Zmagala je z malenkostno razliko gimnazija. Med posameznicami sta najbolj izstopali Metka Vučetič in Tramšek iz gimnazije, nadalje Elza Lep in Tatjana Trlek iz ekonomske šole.

Pobudo za to tekmovanje je dala občinska Zveza za telesno vzgojo.

V kratkem bo enaka tekma srednješolskih vrst tudi za moške, kjer bodo razen Ekonomske šole in Gimnazije tekmovali tudi gojenci Kovinarske in Rudarske šole.

Taka medšolska tekmovanja vplivajo na prizadevnost dijakov v šolski telovadbi, zato ne bi bilo napak, jih organizirati večkrat.

L. Š.

Kaj bomo videli v trboveljskih kinematografih ta mesec

»Svoboda II« v Trbovljah: nemški barvni film PETROGRAJSKE NOČI bo na sporedu od 7. do 10. aprila 1961, od 11. do 13. aprila PROGRAM RISANIH FILMOV, od 14. do 21. aprila franc. barvni CS film NESREČNIKI (I. in II. del), 21. do 24. aprila italijanski barvni CS film LETNE PRIPOVEDKE, 25. do 27. aprila ameriški barvni CS film SLAB DAN V BLACK ROCKU, 28. do 30. aprila ameriški barvni film STARI ŽUČO, od 1. do 4. maja ameriški western barvni CS film TEH TISOČ PLANIN

Matineje: ob nedeljah: 9. aprila CESARJEV SLAVČEK, 16. aprila AFRIŠKI LEV, 23. aprila PRIŠEL JE IZ LARAMIJA, 30. aprila PONY EKSPRESS

»Delavski dom« v Trbovljah: od 7. do 10. aprila jugoslovanski film PARTIZANSKE ZGODBE, 11. do 13. aprila francoski barvni CS film ZAKLAD Z OBALE DURANCE, težko pričakovani slovenski film VESELICA bo na sporedu od 14. do 17. aprila, od 18. do 20. aprila francoski film PAST ZA DEKLETA, 21. do 24. aprila jugoslovanski film ŠTIRINAJSTI DAN, 25. do 27. aprila italijanski film VOLARE; ilm, ki je vzbudil toliko hrupa in je najbolj obiskan film na svetu — italijanski film SLADKO ŽIVLJENJE — od 28. aprila do 1. maja

»Svoboda — Zasavje« v Trbovljah: SLAB DEŇAR, jugoslovanski film — ZVEZDA INDIJE, angleški barvni film — PLES NA VODI, ameriški barvni film — KOMU ZVONI, ameriški barvni CS film

VTISI S POTI PO SZ

8

Pije Frane SLAPNIK

(Nadaljevanje)

Kot povsod v SZ, je tudi še v Moskvi velika stanovanjska stiska. Najemnine niso ekonomske, ampak so določene čisto administrativno in so sorazmerno zelo nizke. Stanovanje si v Moskvi zelo težko priboriš. Tudi stanovanjska površina na osebo je najmanjša v Evropi, saj znaša komaj cca 3,5 kvadratnih metrov na osebo.

Leta 1967 bo minilo petdeset let od Velike oktobrske revolucije. V počastitev te obletnice nameravajo zgraditi 750.000 stanovanj samo v glavnem mestu SZ, center Moskve pa prestaviti na Leninove gore. Zato bodo vse stare in lesene barake, ki jih je kar precej, porušili in sezidali nova poslopja oziroma stanovanjske zgradbe.

Omenil bi, da sovjetskim ljudem ne pomeni stanovanje eno od najosnovnejših življenjskih dobrin kot na primer našim ljudem. Glede tega so zelo skromni, kot so skromni glede oblačil. Stanovanjsko stisko potrjuje tudi dejstvo, da je na hišah, na primer z desetimi okni, montiranih na strehi biše deset televizijskih anten. Torej, v takšni hiši stanuje prav gotovo deset strank, večina z eno samo sobo in skupno kopalnico. Prostor med oknom pa služi v zimskih mesecih kot hladilnik, saj je v njih razstavljena vrsta prehrambenih artiklov, kot meso, mleko, kruh in zelenjava.

V času od 20. do 27. novembra 1960 se je naša delegacija razdelila na tri skupine in obiskala nekaj njihovih industrijskih bazenov. Naši strokovnjaki so si ogledali v Tuli (podmoskovski bazen) v rudnikih rudarske stroje, in sicer odkopne stroje, stroje za podaljševanje jamskih hodnikov, hidravlično jamsko podporje in še drugo. Z organizacijo dela v jamah kakor tudi z mehanizacijo smo bili izredno zadovoljni. Ugotovili smo, da bi velik del te mehanizacije lahko uporabili tudi v naših rudnikih.

Za ta rudarski bazen je značilno, da ima izredno visoko jamsko storitev in sicer od 20 do 25 ton na moža.

Druga skupina je odpotovala v Belgorod (kurski bazen) in videla na deloviščih bagre, rotorne bagre, velike demperje, razen tega pa tudi celoten sistem zamrzovanja hribine in odvajanje vode iz jam, mehanizacijo za poglabljanje jaškov itd. Tudi ta naša skupina se je o mehanizaciji in ureditvi rudnikov zelo pohvalno izrazila ter odnesla od tod pozitivne rezultate.

Skupina, kateri sem sam prisostvoval, je obiskala Donjecki bazen. Naselili smo se v mestu Stalino, ki šteje 800 tisoč prebivalcev in je po svoji velikosti oziroma številu ljudi na enajstem mestu v SZ.

Tu smo si ogledali tovarno »Kirovo« v Gorlovki, 70 kilometrov od Stalina. Ta tovarna proizvaja stroje za odkop premoga za vse rudnike v SZ, kakor tudi lahke izvozne stroje.

V tovarni nas je sprejel direktor podjetja in glavni konstruktor. Tam so nam razložili zgodovino podjetja in njegov program. Tovarna zaposluje 6.000 ljudi, od tega je tisoč inženirjev in tehnikov. Je zelo ozko specializirana in sodobno urejena.

Po direktorjevi izjavi je v SZ rešeno vprašanje odkopa premoga v blago nagnjenih slojih s tipi strojev, katere smo videli v proizvodnji. V serijski proizvodnji imajo 10 rudarskih kombajnov za odkop premoga, v poskusnem delu 8 kosov, v prototipih pa nadaljnjih 5 strojev. Povprečen zaslužek delavca v tovarni znaša 1000 rubljev, na kar so zelo ponosni, saj so nam pripovedovali, da je sicer povpreček 800 rubljev na mesec.

Na splošno smo ocenili, da je sovjetska proizvodnja rudarskih strojev na takšni višini, oziroma absolutno sposobna zadovoljiti potrebe jugoslovanskih rudnikov. Stroji, ki smo jih videli na terenu, bi omogočili v naših rudnikh velike spremembe v tehnološkem procesu, predvsem na odkopih (čelih), pri podalšanju jamskih hodnikov in visokem povečanju učinka naših rudnikov.

Asortiment odkopnih strojev, kot sem zgoraj omenil, je izredno velik ter ga sistematično razvijajo za njihove rudarske bazene.

Hidravlično podporje je še v začetni fazi, toda temu posvečajo veliko študija in so dosegli že prav lepe rezultate.

Glede transporta v jami je pa treba pripomniti, da se le-ta ne razlikuje dosti od našega. V jami smo videli največ enoverižnih transporterjev na podobnem principu, kot so naši. Nekaj manj imajo dvoverižnih transporterjev. Mnogo je pa vgrajenih gumijastih transportnih trakov v glavnih progah, še več je pa seveda voziškov za odvažanje premoga do 2 kub. metra prostornine.

V tem rudniku, ki se imenuje Čeljuskinci št. 1, je obratoval tudi kombajn »Donbas«; pri nas je kombajn iste zvrsti vgrajen v rudniku Zenica. Kombajn v Čeljuskincih je brezhiben. Ob njem je zaposleno 6 do 8 rudarjev in odkoplje na mesec v izmeni 10 do 15.000 ton premoga.

Zunaj na površini smo videli nov izvozni stroj z bobni in skipi, moči 700 kw, z dvema pogonskima motorjema, hitrostjo 7,5 m na sekundo, za globino 300 metrov.

Presenetilo nas je, da je pri transportu v jami zaposleno izredno veliko število žena. Te opravljajo sorazmerno zelo težko delo.

Za vse sovjetske tovarne je značilno, da prično obratovati ob 9. uri dopoldne in delajo do 18. ure popoldne z enournim opoldanskim odpočitkom. Ura počitka ni plačana. Takrat delavci použijejo svoje kosilo, po navadi enolončnico, ki stane 4 do 6 rubljev. Med odpočitkom imajo tudi krajša predavanja ter manjše športne prireditve.

Vsaka večja tovarna ima večerne tehnikume, večje pa tudi fakultete iz tiste stroke. Predavanja so redno vsak večer, vsake tri mesece pa udeleženci opravljajo izpite. Predavajo redni univerzitetni profesorji ali pa domači strokovnjaki. Pri končnem izpitu so izpraševalci samo redni univerzitetni profesorji. Zato so diplome, ki jih prejmejo obiskovalci tehnikuma, popolnoma enakovredne diplomam rednih visokih šol.

(Nadaljevanje sledi)

—ZANIMIVOSTI - FILM - ROMAN—

Partizanski pohod »Ob žici okupirane Ljubljane«. Letos bo prireditev še v večjem okviru kot prejšnja leta, saj bo pohod izvršen v okviru jubilejnih prireditev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov

Koliko je Beograjčanov?

Ob letošnjem popisu prebivalstva v naši državi, pri katerem bo sodelovalo od 1. do 7. aprila 100.000 popisovalcev in ki se bo izvršil z najmodernejšimi sredstvi ter bo zajel ne samo popis ljudi, ampak vso ljudsko dejavnost, ne bo odveč, če pogledamo malo nazaj, kako so nekdaj potekali popisi. Kot primer smo vzeli naše glavno mesto Beograd, v katerem je bil prvi popis meseca julija 1834. leta.

Za glavnega popisovalca je bil določen Jakob Jakšić, blagajnik kneza Miloša. Popis je zajel ne samo može, temveč tudi žene. Edina izjema so bile ciganke, ki niso prišle v poštev. V Beogradu so takrat našteli 7033 »duš«, od tega 4199 moških in 2834 žena. Popisali so samo Srbe in Žide. Hiš je bilo v Beogradu samo 769, pri čemer niso bile vštete turške hiše.

Od prvega popisa pa do balkanskih vojn, 1912. leta, je bil popis prebivalstva v Srbiji 16-krat. Leta 1850 so našteli v Beogradu 15.485 prebivalcev in 1700 hiš. Od tedaj je število prebivalstva stalno naraščalo. Leta 1874, neposredno pred srbsko-turško vojno, je imel Beograd 3372 hiš in 27.605 prebivalcev. Leta 1900 je imel že 5962 hiš in 67.769 prebivalcev. Leta 1910, pred balkanskimi vojnami, pa je štel že 6964 hiš in okrog 100.000 prebivalcev.

Od vseh šestnajstih popisov je bil samo deveti popis, 1866. leta, izvršen po vseh pravilih in na obrazcih. Od prebivalcev so zahtevali razne podatke kot so: spol, družinsko stanje, pismenost, davek in podobno. To je bil prvi popoln popis, rezultate pa so objavili šele 1869. leta. Od takrat so redno objavljali podatke o popisu prebivalstva v Srbiji.

Od leta 1910 do danes so bili še štirje popisi, in sicer 1921. leta, 1931., 1948. in 1953. leta. Popis, ki bo od 1. aprila letos, bo že 21. popis prebivalstva na področju Beograda.

Ali že veste?

... da imamo v Jugoslaviji več kot 1000 strokovnih knjižnic. Vendar ima polovico od teh manj kot 1000 knjig.

... da imamo več knjižnic z 10 do 15 tisoč knjigami kot tistih s 5 do 10 tisoč knjigami.

... da imamo v Jugoslaviji 10 knjižnic, ki imajo do 100.000 knjig in 14 knjižnic, ki imajo pol milijona knjig.

... da ima samo ena jugoslovanska strokovna knjižnica več kot pol milijona knjig.

... da je zelo razširjena kinematografska mreža in da lahko okoli pol milijona ljudi naenkrat gleda predstave. Vsako leto se predvaja ravno tako okoli pol milijona predstav, katerim skupaj prisostvuje več kot 100 milijonov gledalcev. To je, da vsak naš človek v povprečju enega leta vidi 6 filmov, toda v ta račun so všteti tudi otroci in starci ter ljudje, ki živijo v oddaljenih krajih, kjer nimajo kinematografov.

... da imamo šolskih knjižnic okoli 12.000 in v njih več kot 6 milijonov knjig.

... da je skupaj po naših knjižnicah več kakor 20 milijonov knjig.

Ob žici okupirane Ljubljane

TEKMOVANJE MESTNIH REPREZENTANC V ŠTAFETNEM TEKU 1958—1960

V svetu so znani ulični teki in mali maratoni, ki jih prirejajo razna večja mesta, kot San Paolo, Genova idr. To so športne prireditve z velikim številom tekmovalcev in manifestantov.

Nekaj podobnega, vendar po svoje originalnega je partizanski pohod »OB ŽICI OKUPIRANE LJUBLJANE«. Nastal je v letu 1957 na pobudo bivših bojevnikov iz borb proti fašizmu in nacizmu kot I. slovenski festival telesne kulture v spomin na herojsko zadržanje mesta Ljubljane v času okupacije 1941—1945. Ljubljano, prestolnico Slovenije s 140.000 prebivalci, je bil italijanski okupator 1942 v celoti zaprl z bodečo žico in mesto tako spremenil v vojaško utrdbo in koncentracijsko taborišče, kar je bil v Evropi edinstveni primer množičnega terorja te vrste.

Umljivo je torej, da so se na razpis organizacije bivših bojevnikov odzvali številni preživeli borci in se z množico meščanov navdušeno vključili v prijateljsko srečanje na politično-športni povojni manifestaciji s pohodom po stezah, kjer je med vojno potekala trasa bodeče žice.

Borci, noseč puške, in člani družbenih organizacij so tekmovali v teku in hoji ter v tovarilki pomoči na 35.000 metrov dolgi progi in tako ustvarili živo žico okrog svobodnega mesta.

23. JUNIJA 1957 je sodelovalo na pohodu 74 ekip s 370 udeleženci, bivšimi borci-partizani, s člani osnovnih družbenih organizacij, z mladino vseh šol in s pripadniki milice in vojske.

11. MAJA 1958 je bil partizanski pohod — kot mestna spominska prireditev — pomaknjen na nedeljo, najbližjo prazniku mesta Ljubljane. Med 344 ekipami s 1720 udeleženci so prvič nastopile tudi REPREZENTANCE JUGOSLOVANSKIH MEST V ŠTAFETNEM TEKU na 35.000 metrov (5 × 7000 m) za moške in 12.500 metrov (5 × 2500 m) dolgi progi za ženske udeležence. Štafetnega teka se je udeležilo 12 moških in 4 ženske ekipe. Zmagala je reprezentanca mesta BEOGRADA z rezultatom 1,54:00. V ekipi je sodeloval tudi najboljši jugoslovanski maratonec FRANJO MIHALIĆ. Na drugem mestu je bila reprezentanca mesta Celja (1,58:16), na tretjem pa mesta Ljubljane (2,00:50).

8. MAJA 1959 je udeležba zelo narasla. Med 902 ekipami s 4510 udeleženci je bilo 11 moških in 4 ženske mestne reprezentance v štafetnem teku na 35.000 metrov oziroma 12.500 metrov. Rezultati so bili nekoliko boljši: BEOGRAD z MIHELIĆEM je dosegel 1:53,52, Ljubljana s Hafnerjem 1:54,10 in Zagreb s Škrinjarjem 1:55,35.

9. MAJA 1960 je bil za 15-letnico osvoboditve doslej najmogočnejši partizanski pohod s štirikrat večjo udeležbo. — Med 4183 ekipami z 20.915 udeleženci obeh spolov in vseh starostnih stopenj iz vseh jugoslovanskih krajev in celo z udeležbo inozemskih študentov je na isti progi 35.000 metrov tekmovalo 12 moških ekip in 5 ženskih na progi 9000 m (5 × 1800 m). Med moškimi ekipami je že tretjič zmagala mestna reprezentanca BEOGRADA s časom 1:46,11, na drugem mestu je bila ekipa Ljubljane (1:48,58), na tretjem pa Maribor (1:59,29).

7. MAJA 1961 bo partizanski pohod v znamenju mednarodne športne prireditve in bodo moške REPREZENTANCE EVROPSKIH MEST tekmovale na progi 24.000 metrov (3000 × 4000 × 5000 × 5000 × 4000 × 3000), ženske na 10.000 metrov (5 × 2000), maratonski tekači pa v malem maratonu na 25.000 metrov.

Številke kažejo, kako je ta športno-manifestativna prireditev iz leta v leto rasla, dandanes ima že svojo tradicijo, saj jo posnemajo v domovini že drugi kraji. — Letošnji 5. pohod pa naj kot mednarodna športna prireditev ob 20. obletnici vstaje jugoslovanskih narodov prispeva k zbližanju in miroljubnemu sodelovanju vseh narodov.

Pripravljeni za polet v vesolje

Sovjetski akademik Ivan Berntašvili je izjavil dopisniku lista »Literaturnaja Gazeta«, da je polet pete vesoljske ladje ponovno potrdil, da so v SZ uspešno rešili vse probleme vrnitve iz medplanetarnega prostora. Z izdelavo naprav za avtomatično upravljanje z vesoljsko ladjo je dejal, da so rešeni vsi tehnični problemi, zdaj pa nadaljujejo z obdelavo medicinsko bioloških problemov.

Tudi ostali moskovski časopisi objavljajo izjave uglednih znanstvenikov, pri čemer obširno komentirajo uspešen polet pete vesoljske ladje »Zvjezdočke«. Član Sovjetske akademije medicinske znanosti Arto Aleksanjan poudarja v svojem odgovoru časopisu »Trud«, da imajo zdaj besedo biologi, ki bodo morali proučiti vrsto problemov iz nove znanstvene discipline — vesoljske biologije.

Časopis »Medicinski rabotnik« pa poudarja, da po izjavah Elena Goljeviča in Pavla Zdrobovskega ni v vesolju več nevarnosti za žive organizme, ki bi jih ne mogli odpraviti, kar je bilo do zdaj največja ovira za polet v vesolje.

Lačen tat

Brusilec diamantov Fred Hauser iz Ohia (ZDA) je šel v službo ter pri tem nosil pod pazduho torbo za malico in z 12 diamantnimi prstani. V gneči v avtobusu pa je izgubil torbo in je izgubo prijavil policiji. Kmalu ga je policija obvestila, da so našli torbo in vse prstane. Iz nje so izginile samo banane in sendviči s šunko...

Poznaš: Moj kraj včeraj?

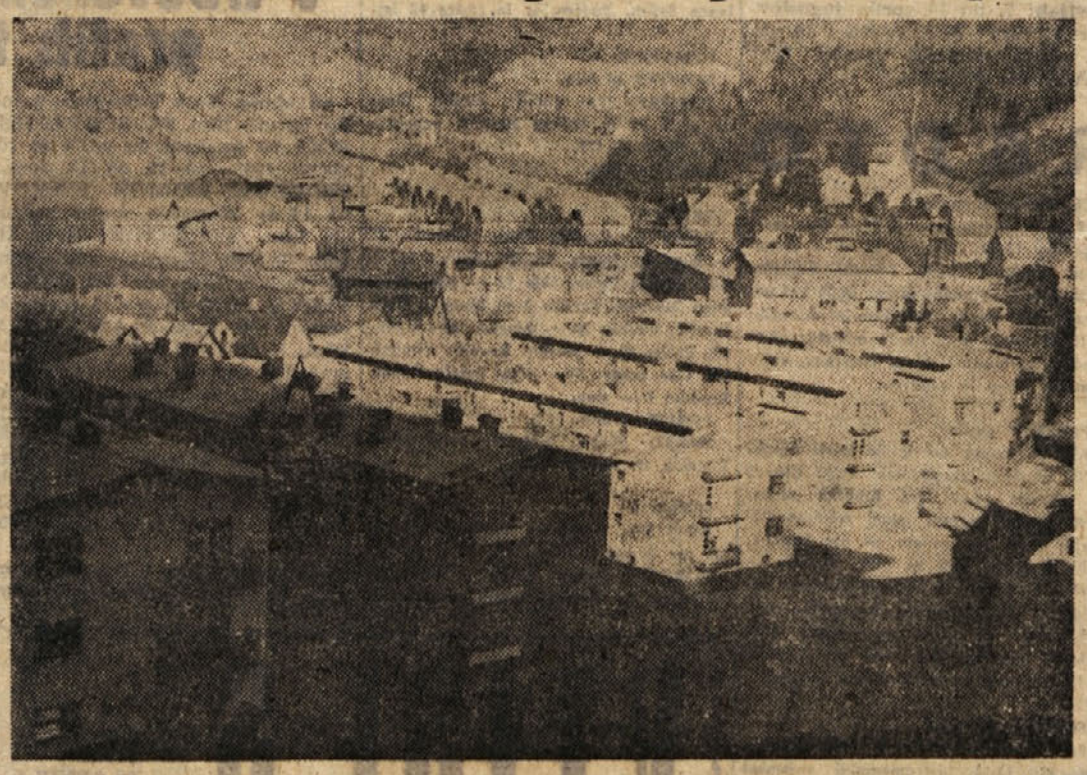

To pot je bila slikovna uganka »Poznaš moj kraj včeraj« malo težja. Kar polovico manj je bilo odgovorov kot prejšnji teden, nekateri med njimi so celo trdili, da predstavlja slika Polšnik. To pa ne drži, ampak je slika prikazovala gorsko vasico Podkum, ki je znana marsikateremu ljubitelju, ki prihaja na dolenjski Triglav, Kum. Žreb je tokrat odločil, da dobi knjižno nagrado Danica Celestina, Sopota 37, p. Podkum

Ina Ritter: **6**

NJENA USODA

»Se je dogodilo kaj hudega?« je vprašal hlastno.

Dekle je stegnilo roko in pokazalo na voz, s katerega je prav ředaj zlezel zdravnik. Rüdiger ga je takoj spoznal in pozdravil. »Ali je kdo bolan?« je vprašal tiho, kajti zavedal se je, kaj pomeni to za te nesrečne ljudi.

Dekle je prikimalo. »Neka ženska nam je zbolela za škrlatinko. V bolnišnici ni nobene prazne postelje... sedaj pa ne vem, kaj naj storim. Bolnica ne sme ostati tu, nevarnost, da se se okužijo še drugi, je le prevelika...«

Rüdiger je takoj mislil na obe prazni preužitkarski hiši na njihovem posestvu, vedel je pa tudi, da oče ne bo privolil, da bi bolno žensko spravili tjakaj.

Stisnil je zobe in pogledal mimo dekleta. Na posestvu namreč ni bil gospodar on, pač pa njegov oče. Ta odloči, kaj se sme storiti in kaj ne.

»Oa, seveda...« je zašepetala Silka, kakor da je uganila fantove misli. Sklonila je glavo. Počasi se je zaobrnila in spet odšla k svojim ljudem.

Bilo ji je težko pri srcu; to, kar je bilo zanjo samo po sebi razumljivo, so tukajšnji ljudje šteli za predrzno zahtevo — namreč sprejeti kakega bolnika in mu pomagati.

Slišala je še topot konjskih kopit, ni pa obrnila glave. Ni marala več videti tega fanta, ki ima sicer tople in sočutne oči — a mrzlo, ravnodušno srce.

7.

Rüdigerja je neznansko grizlo in bolelo. Iz vedenja dekleta je opazil, kaj o njem misli. Njen prezir ga je bolj bolel, kot si je priznal.

Zavedal se je, da je njegova dolžnost, zavzeti se za tujo, bolno žensko in ji nuditi primeren prostor. ‚Z očetom bom govoril in ga prisilil,' je v mislih sklenil. ‚Tokrat bom jaz močnejši kot oče, kajti sedaj ne gre za opeko, ampak za pomoči potrebnega človeka.'

Njegov obraz je bil ves poten od znoja, ko je na domačem dvorišču skočil s konja, izročil uzde hlapcu, sam pa zdirjal v hišo.

Oče je sedel z materjo v salonu. Bila je ravno ura, ko si je oče privoščil odpočitek. Prijeten vonj očetove cigare je zavohal Rüdiger, ko je vstopil v salon in hlastno zaprl vrata za seboj.

‚Kaj le ima?' si je mislila gospa Felicita vsa prestrašena. ‚Saj je fant čisto iz sebe.'

Tudi oče je opazil, da je sin razburjen. Stari je počasi odložil cigaro na pepelnik, se v stolu vzravnal in vprašal: »No, kaj se je pa zgodilo?«

»Bil sem... bil sem pri ljudeh na travniku. — Neka njihova ženska je zbolela za škrlatinko in želel bi, da bi jo pri nas vzeli pod streho. Ljudje namreč še niso skončali svoje hiše in bolnice ne morejo negovati. Ne smemo trpeti, da bolan človek leži zunaj na vozu na slami, medtem ko imamo pri nas dve prazni hiši.«

Gospa Felicita je sinu smehljaje prikimala.

»Ti torej z vso resnostjo zahtevaš, da nekoga od teh ljudi sprejmem pod svojo streho?« je dejal oče z grozečim glasom.

»Da!« je odgovoril Rüdiger čvrsto. Še vedno je stal, akoravno mu je oče z roko pokazal, naj prisede. Tega, kar misli stari povedati sedaj, ni mogoče reči kar tjavdan. To je pomenilo boj, boj med njim in sinom.

»Prav žal mi je, dragi moj fant, toda moje stališče ti ni neznano. Če ti ljudje na travniku pocrkajo — tem bolje! Za njimi ne bom pretakal solz.

»Oče!« je planil Rüdiger pokonci. »Ali pozabljaš, da so to prav tako ljudje, kakor smo mi? Dandanes moramo vsi držati skupaj. Prosim... prosim te še enkrat, da to žensko sprejmeš pod streho. Pomisli, če bi umrla, ker ni imela pravilne nege, ali če okuži še drug...«

Polkovnik je spet segel po cigaro na pepelniku in si jo mirno vtaknil v usta. Molčal je, le težko dihanje fanta je bilo slišati v tej moreči tišini.

»Oče, jaz grem po žensko!« Rüdiger ni mogel več molčati. Ravnodušnost očeta ga je silno razsrdila.

»Tega ne boš storil, fant — posestvo Seesken je namreč še vedno moje! Dasi se država sedaj vtika že v najrazličnejše stvari — v svoji hiši, dragi moj sinko, sem še vedno jaz gospodar in mislim tudi še ostati!« je dejal stari mož glasno in je s pestjo udaril po mizi.

Kakor dva sovražnika sta se oba merila z očmi. Rüdiger je bil sicer vajen, da je vedno obveljala volja očeta, toda še nikoli, če v mislih nista z očetom soglašala, ni šlo za tako važno odločitev kot tokrat.

»Tvoj dedič sem in tvoj sin. Priznati moraš, da nisem brez vsakih pravic. Saj me bo vendar sram pred vsakim človekom, če odrečemo tej bolni ženski pomoč! — Nikomur ne bom več upal pogledati v oči...«

»Žal mi je zate,« je odgovoril polkovnik mirno, a čvrsto. Njegove mirne besede niso razodevale, kaj misli o tem nenavadnem izbruhu svojega sina. — »Jutri bova popravila plot pri konjskem hlevu,« je pristavil.

»Oče!« Rüdiger je začutil, da je naenkrat postal miren. Razklenil je prste, ki jih je imel doslej sklenjene v pest. »Očka! Midva še nisva končala. Zahtevam od tebe, da daš bolnici na razpolago preužitkarsko hišo!«

Gospa Felicita je bila ob tem ostrem prerekanju med sinom in očetom vsa bleda. Poznala je Rüdigerja kot samozavestnega in energičnega človeka, toda tokrat je bil njen fant čisto drugačen. Svojega očeta je gledal, kakor da bo zdaj zdaj planil na njega.

Polkovnik je bobnal s prsti po mizi.

»Dragi moj fant — ton, ki si ga zavzel proti meni, mi ni prav nič všeč. Zdi se mi, da si še nisi povsem na jasnem, kaj se je pravzaprav zgodilo: ti ljudje so nam odvzeli skoraj polovico našega posestva — in jaz naj te ljudi potem morda še ljubim?«

»Tega nihče ne zahteva! Od tebe pričakujem edinole, da nikoli ne pozabiš, da si človek. Na fronti smo obvezovali ranjene sovražnike — kaj si na to že pozabil?«

»To je bilo nekaj drugega. To so bili pošteni sovražniki, toda ti ljudje... to dekle s tistim svojim gladkim obrazom in nedolžnimi očmi... Ta se enostavno postavi za hrbet drugih ljudi, za hrbet okrajnega načelnika in tega Steffena... Niti na misel mi ne pride, da bi tem ljudem pomagal!«

Rüdiger se je obrnil od očeta in s težkimi koraki stopil k oknu. Gledal je venkaj na prosto. Bilo je pusto vreme.

»Dobro,« je dejal čez nekaj časa in se spet obrnil. Njegov glas je bil miren. Nasmehnil se je in prav ta nasmešek je vznemiril očeta. Ta je namrščil svoje košate obrvi, toda rekel ni nič.

»Kaj le fant misli storiti?« je gospa Felicita zašepetala vsa zaskrbljena. Stopila je k oknu in opazila sina, ki je šel preko dvorišča, nato pa izginil v hiši hlevarja. Sedaj ji je postalo jasno, kaj hoče njen fant in je bila nanj ponosna.

Hlevar Hansen se prav gotovo ne bo branil dati tuji, bolni ženski na razpolago sobo. Njen mož mu tega ne more prepovedati.

8.

Veliki voz se je zibal in ropotal po razdrli poljski poti. Mirno je začel teči, ko je prispel na glavno cesto.

Rüdiger je sedel na kozlu voza in držal uzde v svojih rokah. Zraven njega je sedelo neko plavolaso dekle v svojem prevelikem plašču in gledalo predse.

Mladi mož je bil videti tokrat drugačen. Ni vedno umikal oči pred tem dekletom in stisk njegovih rok je bil topel in krepek.

»Ne delajte si več skrbi, gospodična,« je rekel Silki. »Naš hlevar se bo pobrigal za gospo Urschat.«

Njegov hlevar torej — ne on sam. Dekle ni pomislilo na to sicer majhno, a pomembno razliko.

(Dalje prihodnjič)